პროლეტარიატო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის, თბილისის კომიტეტისა და საქართველოს სსრ მშრომელთა დეპუტატების საბჭოების ორგანო

КОМУНИСТ ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО и ТБИЛИССКОГО КОМИТЕТОВ КП (б) ГРУЗИИ и СОВЕТОВ ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР

კვირა
15 ოქტომბერი
1939 წ.
№ 237 (5637)
ფასი 10 კაპ.

ლერმონტოვი საჭიროა ჩვენთვის, საჭიროა საბჭოთა ლიტერატურისათვის ისევე როგორც ლერმონტოვის ლექსი, საბჭოთა ლიტერატურა გამსჭვალულია ცეცხლოვანი მგზნებარეობით, ურომლისოდაც არ შეიძლება იყოს დიდი შემოქმედება. ჩვენს დროში ცეცხლოვანი მგზნებარეობის წყაროს წარმოადგენს კომუნიზმი, რომელიც უცნობი იყო ლერმონტოვისათვის. მარქს-ენგელს-ლენინ-სტალინის დიადი მოძღვრება აღაგზნებს ხალხებს კაპიტალისტების, მემამულეების, ხუცების უღლისაგან კაცობრიობის განთავისუფლებისათვის საბრძოლველად.

„პრავდა“

ლერმონტოვი

ჩვენი ქვეყანა დიდი რუსი პოეტის მიხეილ იურის-ძე ლერმონტოვის დაბადების 125 წლისთავს აღნიშნავს, როგორც ყველა საბჭოთა ხალხის დიდ ღღესასწაულს. „ღრმა და მძლავრი სული!“ — ასე სთქვა ლერმონტოვზე გენიალურმა კრიტიკოსმა ბელინსკიმ. და რაც უფრო ძლიერდება და ღრმავდება კულტურული რევოლუცია ჩვენს ქვეყანაში, მით უფრო მართლდება ეს სიტყვები.

ლერმონტოვი შესანიშნავ „ფიქრში“ გულისტკივილითა და სიმწარით ამბობდა თავის თაობაზე:

„მივიწყებული მწუხარ ბრბოის გატარებთ იერს
და დავალთ ქვეყნად უხმაუროდ, ქვალდაუნნევად,
საუკუნეებს ვერ მივაწვდით აზრს ნაყოფიერს
და ვერც გენიით გაბრწყინებულ შრომას სუფევას“.

პოეტი ოცნებობდა სხვა თაობებზე, — ისეთ თაობებზე, რომელნიც აღავსებდნენ მსოფლიოს ბრძოლისა და შემოქმედების დიადი ხმაურით, ნაყოფიერი აზრით გაანათებდნენ საუკუნეებს და გადასცემდნენ გენიოსის მიერ დაწყებულ საქმეს. ლერმონტოვს სწამდა, რომ ასეთი ბედნიერი თაობანი მოვიდოდნენ, რწმენა აღაგზნებდა მის პოეზიას, წარმოშობდა სიყვარულს თავისი ხალხისადმი, რომელიც ჰქმნიდა და ჰქმნის გენიოსებს. და ეს თაობანი მოვიდნენ. არ არის იმაზე უფრო ნაყოფიერი აზრი, ვიდრე სოციალისტური აზრი. კაცობრიობის გენიოსების მიერ დაწყებულია კომუნისტური საზოგადოების აშენების მსოფლიო-ისტორიული საქმე. ლერმონტოვი, თავისი დროის მკაცრი მსაჯული და მოქალაქე, ჩვენი დროისათვის მახლობელი, გასაგები, მშობლიური ხდება.

მის მიერ შექმნილი მხატვრული სახეები ცოცხლობენ, ხიბლავენ, შთაგონებენ საბჭოთა მკითხველს, ნაყოფიერ გავლენას ახდენენ საბჭოთა პოეზიასა და ლიტერატურაზე. ლერმონტოვისაგან, რომელიც პუშკინის მოწაფე და განმგრძობი იყო, სწავლობდნენ ნეკრასოვი, დოსტოევსკი, ტოლსტოი, ჩეხოვი, გორკი. იგი რჩება საბჭოთა მწერლებისა და პოეტების დიდ მასწავლებლად, როგორც ლექსისა და მხატვრული პროზის ერთერთი მსოფლიო ოსტატი.

ლერმონტოვის პოეზიის მთავარი მხატვრული სახეა ძლიერი და ამაყი ადამიანი, რომელსაც არ შეუძლია და არც სურს შეურიგდეს მონობას, ადამიანი, რომელიც საბრძოლველად იწვევს ცას და ამქვეყნიურ მეფეებს. მთელი მემამულეურ-არისტოკრატული წყობილების საბრძოლველად გამოწვევას. ცარიზმის ულმობელი მხილებას წარმოადგენდა ლექსი „პოეტის სიკვდილი“; მან აშკარად ამხილა პუშკინის მკვლელი, როგორც მეფის კარის ზრახვათა შემსრულებელი.

მეფის მთავრობა სდევნიდა ლერმონტოვს, განზრახავ უქმნიდა ისეთ პირობებს, რომ იგი მტრის ტყვიის მსხვერპლი გამხდარიყო და, როდესაც არ მოხერხდა დიდი პოეტის მოკლა სამხედრო შეტაკებებში, მასაც ისევე, როგორც პუშკინს, არისტოკრატთა ხროვა წაუსისინა. გადასახლებამ და დევნამ ვერ გასტეხა ლერმონტოვი. მეფე-ჟანდარმისადმი, მებატონე თავად-აზნაურებისადმი სიძულვილით აღსავსე მისი ლექსები ისევ აღელვებდნენ ახალგაზრდობის საუკეთესო ნაწილს. „მომავალი ქარიშხლის ახალგაზრდა შტურმანები“ — ასე უწოდებდა გერცენი თავისი დროის რევოლუციურ მებრძოლებს. ლერმონტოვი მათ შორის თითქმის ყველაზე უფრო შესანიშნავი იყო. იგი თავის ლექსებში ქარიშხალს უმღეროდა:

„ის კი, მშფოთარე, ქარიშხალს
ითხოვს —
თითქოს სიმშვიდე გრიგალში იყოს!“

პუშკინის მიყოლებით ლერმონტოვმა მოწინავე რუს საზოგადოებას გადაუშალა კავკასია, როგორც ხალხთა თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის შეურიგებელი ბრძოლის ქვეყანა. ამაყ მთიელთა სახეები შევიდნენ რუსულ ლიტერატურაში, მშობლიურნი გახდნენ რუსი ხალხისათვის, ემსახურებოდნენ რუსი ახალგაზრდობის რევოლუციურ აღზრდას. მწირი რუსული ლიტერატურის საყვარელ გმირად გადაიქცა.

მწირში ლერმონტოვმა თავისი იდეალური გმირის საუკეთესო თვისებანი განასახიერა. მან მძაფრი, ამაღელვებელი, თითქმის სასიმღერო ლექსით ასახა თავისი ღრმა გრძნობა უშიშარი ბრძოლის თაყვანისცემისა. მწირს

„ერთი სტანჯავდა მხოლოდ ოცნება—
ერთი—ალური მას სწვავდა ვნება“.

ეს ცეცხლოვანი მგზნებარება იტაცებდა ახალგაზრდა ქართველს „დაეცხრომლობისა და ბრძოლის საუცხო სამყაროსაკენ“. ვეფხთან მწირის შებმის განთქმული სურათი შთაგონებულია ქართველი ხალხის გენიალური პოემით, შოთა რუსთაველის უკვდავი ქმნილებით. ლერმონტოვი ღრმად განიმსჭვალა ქართველი ხალხის სულისკვეთებით, მისი მისწრაფებით თავისუფლებისადმი.

ცეცხლოვანი მგზნებარება, — აი რით არის გაჟღენთილი ლერმონტოვის მთელი პოეზია. არავის არ უძალებია ასეთი ზიზღით ლაჩრობა, ღალატი. დეზერტირ გარუნს სიძულვილით შეაქცია ზურგი ყველამ — სატრფომ, მშობელმა დედამ.

„—შენ გაქცევიხარ დიდებით სიკვდილს
მაშ დაიკარგე—ზიდე სირცხვილი!
იცხოვრე მარტო, ლტოლვილო ნებით,
შენ მომიშზამე სიბერის წლები,
მხდალო, აღარ ხარ შენ ჩემი შვილი!..“

ბურჟუაზიული კრიტიკა სწერდა ლერმონტოვის ინდივიდუალიზმის შესახებ, მისი ამაყი მარტოობის პოეზიის შესახებ. დიალ, დიდი პოეტი მარტო იყო თავის სოციალურ წრეში. მისი რკინისებური ლექსი სიმწარითა და გესლით იყო გაჟღენთილი, როდესაც ის ამ წრეზე სწერდა. მას სდევნიდნენ, როგორც წინასწარმეტყველს, მოსულს სამყაროსათვის ახალი სიტყვის სათქმელად, მას ქვებს უშენდნენ, აბუჩად იგდებდნენ. ის უდიდესი ზიზღით უპასუხებდა საზოგადოებას, სადაც ტიტულებითა და ფულით მოვარაყებული არაარაობა სუფევდა.

მაგრამ ლერმონტოვის ლექსი იცვლებოდა, ალერსიანად ჟღერდა, როდესაც პოეტი სწერდა ხალხზე, ხოტბას ასხამდა მის გმირებს. „სიმღერა ვაჭარ კალაშნიკოვზე“ რუსი ხალხის ღირსებისა და სახელის, მისი თავისუფლებისმოყვარულობის გენიალური პოემაა.

რუს ხალხში ლერმონტოვი მარტოდ არ გრძნობდა თავს. იგი სიყვარულითა და აღტაცებით ადევნებდა თვალყურს რევოლუციურ მოძრაობას, რომელიც რუსეთში ხდებოდა. პუგაჩოვი იტაცებდა ლერმონტოვს ისევე, როგორც პუშკინს. ლერმონტოვის მთელი სიმპატიები დეკაბრისტების მხარეზე იყო. იგი უმღეროდა საფრანგეთის რევოლუციას, როდესაც ჯერ კიდევ ბავშვი იყო. მისი ახალგაზრდობის წლების ნაწარმოებნი გაჟღენთილია ბატონყმობისადმი სიძულვილით.

ლერმონტოვი დიდი რუსი სახალხო პოეტია. მისი ნაწარმოებნი დასაბამს რუსულ ხალხურ შემოქმედებაში იღებენ. მან იცოდა რუსული სიმღერები, თქმულებანი, საგმირო ამბები, უყვარდა ისინი. მან თავისი ხალხისაგან შეითვისა სიტყვის სიცხადე, ძალა, სიმარტივე და სილამაზე, რუსული პოეტური მეტყველების სიმდიდრე და გამომსახველობა. თავის მხრივ, მან გაამდიდრა ეს მეტყველება, ახალი ძალა შეჰმატა მას თავისი რკინისებური ლექსით, თავისი შესანიშნავი პროზით. ახალგაზრდა ოსტატი, მომავალი გენიალური მწერალი ალექსი მაქსიმეს-ძე გორკი მუშებს უკითხავდა ლერმონტოვის ლექსებს, და ისინი სულგანაბულნი ისმენდნენ, მოხიბლულნი იყვნენ არა მარტო სიტყვის სილამაზით, არამედ ამაყი მეამბოხე ძალისა და ბრძოლის გრძნობებითაც.

საბჭოთა მკითხველს უყვარს დიდი პოეტი, იცნობს, აფასებს მას. სოციალისტური რევოლუციის წლების განმავლობაში (1938 წლამდე) მისი ნაწარმოებნი ოთხნახევარ მილიონ ცალად გამოვიდნენ — ერთიორად უფრო მეტი ტირაჟით, ვიდრე 20 რევოლუციამდელი წლის განმავლობაში. ეს ნაწარმოებნი გადათარგმნილია სსრ კავშირის ხალხთა 26 ენაზე.

ლერმონტოვი საჭიროა ჩვენთვის, საჭიროა საბჭოთა ლიტერატურისათვის. ისევე როგორც ლერმონტოვის ლექსი, საბჭოთა ლიტერატურა გამსჭვალულია ცეცხლოვანი მგზნებარებით, ურომლისოდაც არ შეიძლება იყოს დიდი შემოქმედება. ჩვენს დროში ცეცხლოვანი მგზნებარების წყაროს წარმოადგენს კომუნიზმი, რომელიც უცნობი იყო ლერმონტოვისათვის. მარქს - ენგელს - ლენინ-სტალინის დიადი მოძღვრება აღაგზნებს ხალხებს კაპიტალისტების, მემამულეების, ხუცების უღლისაგან კაცობრიობის განთავისუფლებისათვის საბრძოლველად.

ლერმონტოვი სასტიკად ჰგმობდა ისეთ ადამიანებს, რომლებიც „სამარცხვინოდ გულგრილი არიან კეთილისა და ბოროტისადმი“. ცეცხლოვანი მგზნებარებით იბრძოდა მუშათა კლასი ცარიზმის წინააღმდეგ, კაპიტალისტებისა და მემამულეების წინააღმდეგ, ცეცხლოვანი მგზნებარებით დაიცვა მან თავისი ძალაუფლება ინტერვენტების წინააღმდეგ, ცეცხლოვანი მგზნებარებით საბჭოთა ქვეყნის მოწინავე ადამიანები აშენებენ კომუნიზმს, მათ შეჰქმნეს სოციალისტური შრომის ახალი ფორმები, გამოსჭედეს საბჭოთა ხალხის ძორალურ-პოლიტიკური ერთიანობა.

ცეცხლოვანი მგზნებარებით, ერთიანი ფიქრის ძალის შეგნებით იბრძოდნენ ხასანის გმირები, — ხალხისათვის, სტალინისათვის. კომუნიზმის ცეცხლოვანი მგზნებარება აღფრთოვანებდა გმირ მფრინავთა თვითმფრინავებს. ხალხთა განთავისუფლების ცეცხლოვანი მგზნებარებით შედიოდნენ მამაცი წითელი არმიის მებრძოლები დასავლეთ ბელორუსიისა და დასავლეთ უკრაინის მიწაზე, რომელიც პოლონელმა პანებმა უხვად მორწყეს ჩვენი მშობლიური ძმების — უკრაინელებისა და ბელორუსების სისხლითა და ცრემლით.

საბჭოთა ლიტერატურა მოწოდებულია გამოხატოს ეს მგზნებარება. მწერლებსა და პოეტებს აქვთ საამისო საშუალებანი. ამ საშუალებებს იძლევა ჩვენი უმდიდრესი თანამედროვეობა. ამ საშუალებებს იძლევა კლასიკური მემკვიდრეობაც — სსრ კავშირის ხალხთა ლიტერატურა. დიადი რუსული ლიტერატურა, რომელშიაც ლერმონტოვს ერთერთი პირველი ადგილი ეკუთვნის.

„პრავდის“ მოწინავე, 14/X.

სტალინაბადი

ჯაჯიკეთის სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარეს
ამხ. შაგადაევს

ჯაჯიკეთის სსრ სახკომსაბჭოს თავმჯდომარეს
ამხ. ყურბანოვს

ჯაჯიკეთის კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მდივანს
ამხ. პროზოროვს

საქართველოს სსრ მშრომელნი მგზნებარე ძმურ სალამს უძღვნიან ტაჯიკეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მუშებს, კოლმეურნეებს, ინტელიგენციას ტაჯიკეთის სსრ სახელოვანი ათი წლისთავის დღეს.

ტაჯიკეთის სსრ ათი წლისთავის დღე სასიხარულო დღესასწაულია სსრ კავშირის ხალხთა საყვარელი მამის, ბელადისა და მასწავლებლის ამხანაგ **სტალინის** გარშემო მჭიდროდ და ურყევად დარაზმული საბჭოთა ხალხების ერთსულოვანი ოჯახისა.

ტაჯიკი ხალხი, რომელიც წარსულში განიცდიდა ცარიზმის მხრით სასტიკ კოლონიურ ჩაგვრას, ემირების, ხანების, ბაების დესპოტიზმის ველურ თარეშს, აღორძინდა საამური ცხოვრებისათვის ლენინურ-სტალინური ნაციონალური პოლიტიკის დროშის ქვეშ.

ქართველ ხალხს, ისევე როგორც დიადი საბჭოთა კავშირის ყველა ხალხს, ახარებს ის უდიდესი წარმატებები, რომლებსაც ტაჯიკეთის სსრ მშრომელებმა მიაღწიეს მრეწველობის განვითარებისა და კოლმეურნეობათა განმტკიცებისათვის ბრძოლაში, საბჭოთა კავშირის ბამბის დარგში დამოუკიდებლობის მოპოვებისათვის ბრძოლაში, ქალის განთავისუფლებისათვის, ტაჯიკი ხალხის კულტურის აღორძინებისა და აყვავებისათვის ბრძოლაში.

ეს წარმატებები მიღწეულია ბოლშევიკების პარტიის ხელმძღვანელობით ტაჯიკი ხალხის შეურიგებელ ბრძოლაში ბურჟუაზიული ნაციონალისტების წინააღმდეგ, სამშობლოს გამცემლებისა და მოღალატეების მხილებისა და განადგურების შედეგად.

ტაჯიკეთის სსრ ათი წლისთავს საბჭოთა კავშირის ხალხები აღნიშნავენ იმ ისტორიულ დღეებში, როდესაც ჩვენმა სახელოვანმა გმირულმა წითელმა არმიამ, ასრულებდა რა თავის დიად განმათავისუფლებელ ამოცანას, პანების ჩაგვრისაგან იხსნა დასავლეთ უკრაინისა და დასავლეთ ბელორუსიის ხალხები.

საბჭოთა კავშირის ხალხები, შეკავშირებულნი ურყევი სტალინური მეგობრობით, ბრძენი სტალინის, საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის, საბჭოთა მთავრობის ხელმძღვანელობით, უფრო მეტი ენერგიით განაგრძობენ ბრძოლას სამეურნეო-პოლიტიკური ამოცანების შესრულებისათვის, თავისი სოციალისტური სამშობლოს და უძლეველი წითელი არმიის ძლიერების განმტკიცებისათვის.

ტაჯიკეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკა სოციალიზმის წარმატებისათვის მთელი თავისი ბრძოლისა და გამარჯვებების სახელოვანი ისტორიით ბრწყინვალედ ცხადჰყოფს ჩაგრული აღმოსავლეთის მიჯნებზე ლენინურ-სტალინური ნაციონალური პოლიტიკის დიად ძალას, ძალასა და ძლიერებას საბჭოთა კავშირისას, რომელიც თავისუფალ და თანასწორუფლებიან ხალხთა ერთადერთი სახელმწიფოა მსოფლიოში.

მხურვალედ მივესალმებიან რა ტაჯიკეთის სსრ მშრომელებს რესპუბლიკის ათი წლისთავის გამო, — საქართველოს მუშები, კოლმეურნეები, ინტელიგენცია გამოსთქვამენ მტკიცე რწმენას, რომ ტაჯიკი ხალხი ბოლშევიკების პარტიის ხელმძღვანელობით, **ლენინ-სტალინის** დიადი დროშით მიაღწევს კომუნიზმის ახალ-ახალ, კიდევ უფრო ბრწყინვალე გამარჯვებებს.

გაუმარჯოს მოძმე ტაჯიკეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მუშებს, კოლმეურნეებს, ინტელიგენციას!

გაუმარჯოს ხალხთა სტალინურ მეგობრობას!

გაუმარჯოს საკ. კ. პ. (ბ) სტალინურ ცენტრალურ კომიტეტს და ჩვენს მძლავრ საბჭოთა მთავრობას!

გაუმარჯოს სსრ კავშირის ხალხთა მამას, მთელი მსოფლიოს მშრომელთა დიდ ბელადსა და მასწავლებელს ჩვენს მშობლიურ **სტალინს!**

საქართველოს სსრ სახკომსაბჭოს თავმჯდომარე
ვ. ბაძრაძე

საქართველოს კ. პ. (ბ) ც. კ-ის მდივანი
კ. ჩარკვიანი

მ. ი. ლერმონტოვი

ᲠᲘᲒᲕᲘᲡ ᲡᲐᲒᲐᲠᲔᲝ ᲡᲐᲥᲛᲔᲗᲐ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲘ Ბ-Ნ ᲣᲠᲑᲨᲘᲡᲘᲡ ᲓᲔᲙᲔᲛᲑᲘᲡ ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲡᲐᲮᲙᲝᲛᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲗᲐᲕᲛᲯᲓᲝᲛᲐᲠᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲡᲐᲒᲐᲠᲔᲝ ᲡᲐᲥᲛᲔᲗᲐ ᲡᲐᲮᲙᲝᲛᲘᲡ ᲐᲛᲮ. Ვ. Მ. ᲛᲝᲚᲝᲢᲝᲕᲘᲡᲐᲓᲛᲘ

ᲡᲐᲮᲙᲝᲛᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲗᲐᲕᲛᲯᲓᲝᲛᲐᲠᲔᲡᲐ ᲓᲐ ᲡᲐᲒᲐᲠᲔᲝ ᲡᲐᲥᲛᲔᲗᲐ ᲡᲐᲮᲙᲝᲛᲘᲡ

ᲛᲝᲚᲝᲢᲝᲕᲡ

ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲘ

სამშობლოში დაბრუნებისთანავე ვისწრაფვი გიძღვნათ ლიტვის დელეგაციის მადლობა გულითადი სტუმართმოყვარეობისათვის, რომელიც გაგვიწიეთ მოსკოვში, და მეგობრული ხასიათის მოლაპარაკებისათვის, რომელსაც მოჰყვა ჩვენი 10 ოქტომბრის ხელშეკრულების დადება. განსაკუთრებით გთხოვთ ჩვენი მადლობა მოახსენოთ ი. ბ. სტალინს, რომელიც ესოდენ ღრმად ჩასწვდა ლიტველი ხალხის მისწრაფებებს და რომელმაც მოლაპარაკებაში აქტიური მონაწილეობით განამტკიცა ჩვენი სახელმწიფოების ურთიერთნდობა და მათ შორის მუდამ არსებული ტრადიციული მეგობრობა. ლიტველი ხალხი უღრმესი სიხარულით შეხვდა ლიტვის ძველისძველი დედაქალაქის ვილნოს და მისი ოლქის დაბრუნებას.

ᲣᲠᲑᲨᲘᲡᲘ

ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲡᲐᲮᲙᲝᲛᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲗᲐᲕᲛᲯᲓᲝᲛᲐᲠᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲡᲐᲒᲐᲠᲔᲝ ᲡᲐᲥᲛᲔᲗᲐ ᲡᲐᲮᲙᲝᲛᲘᲡ ᲐᲛᲮ. Ვ. Მ. ᲛᲝᲚᲝᲢᲝᲕᲘᲡ ᲓᲔᲙᲔᲛᲑᲘᲡ ᲓᲦᲔᲡᲐᲮᲡᲜᲘᲗ Ბ-Ნ ᲣᲠᲑᲨᲘᲡᲘᲡᲐᲓᲛᲘ

ᲚᲘᲢᲕᲘᲡ ᲡᲐᲒᲐᲠᲔᲝ ᲡᲐᲥᲛᲔᲗᲐ ᲡᲐᲮᲙᲝᲛᲘᲡ

ᲣᲠᲑᲨᲘᲡᲘᲡ

ᲙᲐᲣᲜᲐᲡᲘ

გულწრფელ მადლობას მოგახსენებთ თქვენ და ლიტვის დელეგაციის მთელ შემადგენლობას თქვენი გულითადი მისალმებისა და იმ გრძნობებისათვის, რომლებიც გამოსთქვით თქვენ ლიტვის რესპუბლიკისათვის ქალაქ ვილნოს და ვილნოს ოლქის გადაცემისა და საბჭოთა კავშირსა და ლიტვას შორის ურთიერთდახმარების შესახებ საბჭოთა კავშირ-ლიტვის მეგობრული ხელშეკრულების ხელმოწერის გამო.

საბჭოთა დელეგაციის ყველა წევრი დიდი კმაყოფილებით აღნიშნავს თქვენთან ერთად გაწეულ მუშაობას იმ ხელშეკრულების მოსამზადებლად, რომელიც უზრუნველჰყოფს ლიტვისა და საბჭოთა კავშირის ხალხთა მეგობრობის შემდგომ განმტკიცებას, მშვიდობიან განვითარებასა და წარმატებას.

მტკიცე რწმენას გამოვთქვამ, რომ ჩვენი ახალი ხელშეკრულება ხელს შეუწყობს აღმოსავლეთ ევროპაში მშვიდობიანობის განმტკიცების საქმეს.

ᲛᲝᲚᲝᲢᲝᲕᲘ

ᲓᲐᲖᲒᲐᲖᲔ ᲛᲝᲛᲣᲨᲐᲕᲔ ᲡᲢᲐᲮᲐᲜᲝᲕᲔᲚᲗᲐ ᲗᲐᲗᲑᲘᲠᲘ

გუშინ, 14 ოქტომბერს თბილისის სტალინის სახელობის ორთქლმავალ-ვაგონ-სარემონტო ქარხანაში ჩატარდა დაზგაზე მომუშავე სტახანოველთა თათბირი.

თათბირზე წაკითხულ და განხილულ იქნა გზათა სახალხო კომისარიატის პოლიტსამმართველოს ბრძანება ქარხანაში მრავალ დაზგაზე მუშაობის ფართოდ დანერგვის შესახებ.

თათბირზე დამსწრეთ 5 დაზგაზე მუშაობის თავისი მდიდარი გამოცდილება გაუზიარა სახარატო საამქროს სტახანოველმა ამხ. მ. მამაგეიშვილმა. სიტყვებით გამოვიდნენ და ქარხანაში მრავალ დაზგაზე მუშაობის ფართოდ დანერგვაზე მიუთითებდნენ გ. ბერიაშვილი (საბორბლე საამქრო), ვ. სიმონიშინი (საიარაღო საამქრო), შ. ბარზილინი (ამწყობი საამქრო), ნიკურენკო (სამონტაჟო საამქრო), შ. ხალიშვილი (სამონტაჟო საამქრო), ვ. ჯავახიშვილი (საბორბლე საამქრო), გ. ანთაძე (ამწყობი საამქრო), გ. კაზაზიშვილი (ქარხკომის თავმჯდომარე) და სხვ.

თათბირმა დასახა ღონისძიებები მრავალ დაზგაზე მუშაობის გამოცდილების ფართოდ გაზიარებისათვის.

ᲗᲐᲛᲑᲐᲫᲘᲡ ᲨᲔᲯᲔᲚᲐ ᲓᲐᲛᲗᲐᲕᲠᲔᲑᲣᲚᲘᲐ

(ᲥᲕᲐᲠᲔᲚᲘ, „ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲘᲡ“ ᲙᲝᲠᲔᲡ�პᲝᲜᲓᲔᲜᲢᲘᲡᲐᲒᲐᲜ)

ყვარლის რაიონმა დაამთავრა თამბაქოს შეტეხა. შეტეხილია 2.760 ათასი ზონარმეტრი თამბაქო, ნაცვლად გეგმით გათვალისწინებული 2.224 ათასი ზონარმეტრისა. გეგმა შესრულებულია 125 პროცენტით.

სოფ. გრემის მაქსიმ გორკის სახელობის კოლმეურნეობამ თამბაქოს შეტეხის გეგმა შეასრულა 130 პროცენტით, სოფ. გავაზის კოლმეურნეობა „განთიადმა“—175-ით, ახალსოფლის ლენინის სახ. კოლმეურნეობამ—127 პროცენტით.

ასეთი მოწინავე კოლმეურნეობა რაიონში ბევრია.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲛᲬᲔᲠᲚᲔᲑᲘᲡ ᲙᲚᲣᲑᲨᲘ

(მაჩაბლის ქ. № 13, მწერალთა სასახლე)

დღეს, 15 ოქტომბერს, საღამოს 8 საათზე გაიმართება დიდი რუსი პოეტის **მ. ი. ლერმონტოვის** დაბადებიდან 125 წლისთავის აღსანიშნავი **საზეიმო საღამო.**

შესავალი სიტყვა — **გიორგი ლეონიძე.**

მ. ი. ლერმონტოვის ცხოვრება და შემოქმედება — მომხსენებელი **დ. ბენაშვილი.**

ლერმონტოვი ქართულ ლიტერატურაში — მომხს. **ი. გრიშაშვილი.**

ლერმონტოვის ლირიკა — მომხს. **ვ. წულუკიძე.**

ლერმონტოვი კავკასიაში—მომხს. **ი. ენიკოლოფოვი.**

ლერმონტოვის ნაწარმოებთა თარგმანებს წაიკითხავენ: **შ. დადიანი, დ. გაჩეჩილაძე, გ. გაჩეჩილაძე, მ. პატარიძე, გრ. ცეცხლაძე, კ. ჭიჭინაძე.**

კონცერტი: **დ. გამრეკელი, ბ. ვალაცი** და **შარატა - დოლიძე** შეასრულებენ რომანსებს და ფუეტებს ლერმონტოვის ტექსტზე.

შესვლა მოსაწვევი ბარათებით.

ᲡᲐᲘᲣᲑᲘᲚᲔᲝ ᲙᲝᲛᲘᲡᲘᲐ

ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲛᲔᲪᲜᲘᲔᲠᲔᲑᲐᲗᲐ ᲐᲙᲐᲓᲔᲛᲘᲐᲨᲘ
ᲐᲙᲐᲓᲔᲛᲘᲙᲝᲡ Ვ. Რ. ᲙᲝᲛᲐᲠᲝᲕᲘᲡ 70 ᲬᲚᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ

სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდიუმს მოსდის მრავალი მისასალმებელი დეპეშა და წერილი მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტის აკადემიკოს ვ. ლ. კომაროვის დაბადებიდან 70 წლის შესრულებასთან დაკავშირებით. მისალმებები მოდის ჩვენი ქვეყნის ყოველი კუთხიდან — ლენინგრადიდან, მურმანსკიდან, ალმა-ატიდან, თბილისიდან, ტაშკენტიდან, შორეული აღმოსავლეთიდან და სხვა ადგილებიდან.

სამეცნიერო საზოგადოებანი, აკადემიის ინსტიტუტები, ფილიალები და ბაზები, სამეცნიერო - საგამოკვლევო დაწესებულებანი, აღნიშნავენ ვ. ლ. კომაროვის განსაკუთრებულ დამსახურებას საბჭოთა მეცნიერების წინაშე, ულოცავენ მას უმაღლესი ჯილდოს—ლენინის ორდენის მიღებას. (საკდესი).

ᲡᲝᲛᲮᲣᲠᲘ ᲮᲔᲚᲝᲕᲜᲔᲑᲘᲡ ᲓᲔᲙᲐᲓᲘᲡ ᲒᲐᲮᲡᲜᲘᲡ ᲬᲘᲜ

სომხური ხელოვნების ოსტატები უდიდესი შემოქმედებითი აღფრთოვანებით ემზადებიან სომხური ხელოვნების დეკადის გახსნისათვის. სსრ კავშირის დიდი თეატრის სცენაზე უკვე შესდგა ა. ტიგრანიანის ოპერა „ანუშის“ ორი რეპეტიცია. 14 ოქტომბერს შესდგება ა. სპენდიაროვის ოპერის „ალმასტის“ რეპეტიცია.

სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსთან არსებულმა ხელოვნების საქმეთა კომიტეტმა გადასწყვიტა ჩაატაროს სპენდიაროვის სახელობის ერევნის სახელმწიფო ოპერისა და ბალეტის თეატრის ყველა სპექტაკლის საზოგადოებრივი შემოწმება. შემოწმებაზე მოწვეული იქნებიან საზოგადოებრივი მოღვაწენი, არტისტები, მუსიკოსები, კომპოზიტორები, მხატვრები, მწერლები, კრიტიკოსები, ხელოვნებათმცოდნენი და პრესის წარმომადგენლები. 15 ოქტომბერს შესდგება პირველი საზოგადოებრივი შემოწმება. ნაჩვენები იქნება საოპერო სპექტაკლი „ალმასტი“. 16 ოქტომბერს შესდგება ოპერა „ანუშისა“ და 19 ოქტომბერს ოპერა „ლუსაბაცინის“ („განთიადი“) საზოგადოებრივი შემოწმება.

13 ოქტომბერს მოსკოვში ჩამოვიდა სპენდიაროვის სახელობის თეატრის ბავშვთა საბალეტო ჯგუფი. ჯგუფის შემადგენლობაში არის 30 ახალგაზრდა მოცეკვავე, რომელთა უმრავლესობასაც ერევნის ქორეოგრაფიული სასწავლებლის მოწაფეები შეადგენენ. ბავშვთა საბალეტო ჯგუფი მონაწილეობას მიიღებს არამ ხაჩატურიანის ბალეტის—„ბედნიერების“ სპექტაკლებში.

20 ოქტომბერს სატახტო ქალაქში ჩამოდის დეკადის 400-მდე მონაწილე. მათ შორის არიან სომხეთის სახელმწიფო ფილარმონიის კოლექტივები და სოლისტები, კომპოზიტორები, მხატვრები, მწერლები.

დეკადა გაიხსნება 20 ოქტომბერს „ალმასტის“ სპექტაკლით. მოსკოველები უდიდეს ინტერესს იჩენენ სომხეთის ხალხის ხელოვნებისადმი. სსრ კავშირის სახკომსაბჭოს ხელოვნების საქმეთა კომიტეტში და სსრ კავშირის დიდი თეატრის დირექციაში, სადაც დეკადის სპექტაკლები ჩატარდება, უკვე შემოვიდა სხვადასხვა ორგანიზაციის განაცხადები 150 ათას ბილეთზე. (საკდესი).

ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲨᲘ

თეთრი და ბარენცის ზღვის ნაპირებიდან და ჩრდილოეთის ყინულოვანი ოკეანის კუნძულებიდან არხანგელსკში სასწავლოდ ჩამოვიდნენ შუქურების მოსამსახურეთა ბავშვები. აქ მესამე წელია, რაც არსებობს სპეციალური ინტერნატი. მიმდინარე წელს ინტერნატში 48 ბავშვი ცხოვრობს.

○

ს. მ. კიროვის ძეგლს სდგამენ ვორონეჟის კიროვის სახელობის სკ-2 ქარხანაში. ს. მ. კიროვის ბრინჯაოს ფიგურის სიმაღლე უდრის სამნახევარ მეტრს, ხოლო ძეგლის საერთო სიმაღლე კვარცხლბეკითურთ — 7 მეტრს.

○

წყლის ტრანსპორტის ინჟინერთა ლენინგრადის ინსტიტუტის დოცენტმა ამხ. ბაიდალინმა გამოიმუშავა რეცეპტი ცემენტისა, რომელიც სწრაფად მაგრდება წყალში. ასეთი ცემენტი საჭიროა გემთა კორპუსების ნახვრეტთა შეკეთებისა და ჰიდროტექნიკური სამუშაოებისათვის.

ᲡᲠᲣᲚᲘᲐᲓ-ᲡᲐᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲝ ᲙᲝᲜᲙᲣᲠᲡᲘ ᲡᲐᲣᲙᲔᲗᲔᲡᲝ ᲞᲘᲔᲡᲐᲖᲔ

სსრ კავშირის სახალხო კომისართა საბჭომ დაადგინა, ნება დართოს ხელოვნების საქმეთა კომიტეტს ჩაატაროს 1940 წელს სრულიად-საკავშირო კონკურსი საუკეთესო პიესაზე, და დაამტკიცა კონკურსის დებულება. კონკურსის ძირითადი მიზნებია საბჭოთა დრამატურგიის იდეურ-მხატვრული ხარისხის ამაღლება და თეატრების რეპერტუარის გაუმჯობესება, ახალი ნიჭიერი ავტორების დაწინაურება და ისეთი პიესების შექმნა, რომლებიც ასახავენ სსრ კავშირში კომუნისტური საზოგადოების აშენებისათვის ბრძოლას.

კონკურსი შესდგება ორი ტურისაგან. პირველი ტური, რომელიც მოიკავშირე რესპუბლიკებში ჩატარდება, დაიწყება 1940 წლის 1 იანვარს და დამთავრდება იმავე წლის 1 სექტემბერს. მეორე ტურზე წარდგენილი იქნება პირველი ტურის შედეგად შედგენილი და რეკომენდებული პიესები. კონკურსის შედეგები გამოცხადდება არაუგვიანეს 1940 წლის 15 დეკემბრისა.

კონკურსი საჯაროა. მასში, მწერლებთან ერთად, მონაწილეობის მიღება შეუძლია სსრ კავშირის ყველა მოქალაქეს. კონკურსზე მიიღება ორიგინალური დრამატურგიული ნაწარმოებ

დასავლეთ უკრაინასა და დასავლეთ ბელორუსიაში

თავისუფალ მოქალაქეთა ნება-სურვილი

ათიათასიანი მიტინგი პინსკში

პინსკი, 13 ოქტომბერი (საკდესის სპეც.კორი). ქალ. ბელოსტოკის დროებითი მმართველობის მიმართვამ დასავლეთ ბელორუსიის სახალხო კრების მოწვევის შესახებ მეტად მხურვალე გამოხმაურება გამოიწვია მშრომელებში. სოფლებსა და ქალაქებში მასობრივი კრებები და მიტინგები იმართება.

პინსკში გამართულ მიტინგს 10 ათასზე მეტი კაცი დაესწრო. მუშები, გლეხები და ინტელიგენცია მხიარული სიმღერებით მოვიდნენ ქალაქის მოედანზე.

დროებითი მმართველობის თავმჯდომარის ამხ. დრუჟინინის შესავალი სიტყვის შემდეგ გამოვიდა ფაენერის ქარხნის მუშა ამხ. ბუნასი. მან სთქვა:

— დასავლეთ ბელორუსიის მუშები და გლეხები 20 წელიწადს ელოდნენ განთავისუფლების სასიხარულო დღეს. ეს დღე უკვე დადგა. ახლა ჩვენი ერთადერთი სურვილია — შევუერთდეთ დიადი საბჭოთა კავშირის ხალხთა ძმურ ოჯახს. ჩვენ ისე გვსურს ვიცხოვროთ, როგორც ცხოვრობენ ჩვენი ძმები საბჭოთა ბელორუსიაში.

დნეპრის სამხედრო ფლოტილიის სამხედრო კომისარმა ამხ. კრასნიკოვმა მიტინგის მონაწილეთ უთხრა, თუ როგორ ცხოვრობენ საბჭოთა კავშირის მშრომელები და რა უფლებები აქვთ მათ მოპოვებული.

ორატორებს არაერთხელ შეაწყვეტინეს სიტყვა მისასალმებელი შეძახილებით საბჭოთა მთავრობისა და სახელოვანი წითელი არმიის პატივსაცემად.

ქალაქში ფართოდ გაიშალა მზადება სახალხო კრების არჩევნებისათვის. შექმნილია 8 ოლქი, რომლებიც დაყოფილია უბნებად, შედგენილია ამომრჩეველთა სიები. ამ მუშაობაში მონაწილეობა მიიღო 200-ზე მეტმა კაცმა. აქტიური დახმარება გაუწია ამას ადგილობრივმა ინტელიგენციამ. დროებითს მმართველობაში განუწყვეტლივ მოდიან მშრომელები, რომლებიც დახმარებას სთავაზობენ მას არჩევნებისათვის მზადებაში.

დ. კატრიჩი.

ხალხმრავალი წინასაარჩევნო მიჯინგები დასავლეთ ბელორუსიაში

ნოვოგრუდოკი (დასავლეთი ბელორუსია), 13 ოქტომბერი (საკდესი). მთელს ნოვოგრუდოკის ოლქში ფართოდ გაიშალა მზადება დასავლეთ ბელორუსიის სახალხო კრების არჩევნებისათვის. ქალაქებში, დაბებსა და სოფლებში ხალხმრავალი კრებები იმართება. მშრომელნი მხურვალე მადლობას უძღვნიან საბჭოთა მთავრობას ძმური დახმარებისათვის.

ნოვოგრუდოკის მშრომელთა საქალაქო კრებაზე მარიამ პილიპენკომ დამსწრეთა საერთო მოწონებით განაცხადა:

— სახალხო კრების დეპუტატების არჩევის დროს მივცემთ მათ განაწესს, რათა მხარი დაუჭირონ დასავლეთ ბელორუსიაში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებას, სსრ კავშირში შესვლას. ასეთია ხალხის ნება-სურვილი.

ვსლიუბსკის თემის გლეხთა კრებებზე გამოსულნი ლაპარაკობდნენ, რომ დასავლეთ ბელორუსიის მასები პოლონეთის ყოფილ სახელმწიფოში, მძიმე, უუფლებო მდგომარეობაში იყვნენ. გლეხ ჟოჩს უბრძანეს გამოეცვალა თავისი ბელორუსული გვარი და პოლონურ ოოცევსკად გადაეკეთებინა. მთელს თემში, რომლის მოსახლეობის დიდ უმრავლესობასაც ბელორუსები შეადგენენ, არცერთი ბელორუსული სკოლა არ ყოფილა. გლეხებისაგან აღებული უდიდესი გადასახადები უმთავრესად პოლიციასა და ადმინისტრატიული მმართველობის შენახვას ხმარდებოდა. შარშან 125 ათასი ზლოტიდან, რომელიც გლეხებს გადაახდევინეს, სათემო მმართველობამ პოლიციასა და ადმინისტრაციაზე 56 ათასი ზლოტი დახარჯა.

ბარანოვიჩის მაზრის სოფელ ვოლნოეს გლეხთა კრებაზე ლარიბმა გლეხმა ნიკოლოზ სიმონჩიკმა თანასოფლელთა სახელით სთქვა:

— ჩვენს არჩეულთ სახალხო კრებაში გავგზავნით, რათა მათ განაცხადონ იქ, რომ ჩვენ მხურვალე სურვილი გვაქვს ვიაროთ საბჭოთა გზით, შევუერთდეთ საბჭოთა კავშირის მოძმე ხალხებს.

ნ. პეტროვი

საბჭოთა მწერლებისა და მხატვრების შეხვედრა ბელოსტოკის ინტელიგენციასთან

ბელოსტოკი, 13 ოქტომბერი (საკდესი). გუშინ საღამოს კინოთეატრ „პოლონეზში" მოხდა ბელორუსიის სს რესპუბლიკის მწერალთა, მხატვართა და მუსიკოსთა შეხვედრა ბელოსტოკის ინტელიგენციასთან. დაესწრო 800-ზე მეტი კაცი.

ბელორუსიის სს რესპუბლიკის საბჭოთა მწერლების კავშირის პრეზიდიუმის წევრმა ამხ. კლიმკოვიჩმა ილაპარაკა ბელორუსიის საბჭოთა ლიტერატურის წარმატებებზე. შეკრებილთ მიესალმნენ ორდენოსანი მხატვარი ამხ. ალტუფიევი, მწერალი ამხ. ბიადულია, პოეტი ამხ. აქსელროდი და სხვები.

ბელოსტოკის ინტელიგენცია განსაკუთრებით გულთბილად შეხვდა იანკა კუპალას და იაკუბ კოლასს, რომლებმაც წაიკითხეს ლექსები დასავლეთ ბელორუსიის შესახებ.

ადგილობრივმა პოეტმა ზინა ბაგიშმა და მხატვარმა კრავცკიმ აღფრთოვანებით ილაპარაკეს იმ ღრმა მადლობაზე, რომელსაც გრძნობენ დასავლეთ ბელორუსიის ხალხები წითელი არმიისა, საბჭოთა მთავრობისა და ამხანაგ სტალინისადმი პანების უღლისაგან, უუფლებობისა და ტერორისაგან განთავისუფლებისათვის.

დარბაზი მჭუხარედ უკრავდა ტაშს, როდესაც ორატორები ლაპარაკობდნენ დიდი საბჭოთა კავშირისა და საბჭოთა ინტელიგენციის შესახებ. შეხვედრა საბჭოთა ხალხისადმი, მისი ბელადებისა და წითელი არმიისადმი დასავლეთ ბელორუსიის ინტელიგენციის სიყვარულის დემონსტრაციად გადაიქცა.

დასავლეთ ბელორუსიის მშრომელნი ოქტომბრის დღესასწაულისათვის ემზადებიან

მოლოდეჩნო (დასავლეთი ბელორუსია), 13 ოქტომბერი (საკდესი). მშრომელნი გაცხოველებით ემზადებიან დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXII წლისთავისათვის. ჯგუფი ადგილობრივი მხატვრებისა, რომლებიც დიდხანს უმუშევრები იყვნენ, შეუდგა ქალაქის ცენტრალური მოედნის მხატვრული გაფორმებას. ამზადებენ ტრაპეპარაანტებს, ფერად დიაგრამებს, პლაკატებსა და ლოზუნგებს, რომლებიც ასახავენ დასავლეთ ბელორუსიის მშრომელთა განთავისუფლებას პანების უღლისაგან. თემებში გაგზავნილი 130 აგიტატორი სოფლის მოსახლეობაში ატარებს საუბრებს დიდი ოქტომბრის, სსრ კავშირის მოძმე რესპუბლიკათა ხალხების ურღვევი მეგობრობისა და საბჭოების ქვეყნის მიღწევების შესახებ.

ოქტომბრის XXII წლისთავისათვის დაბა კრასნოსა და რადოშკოვიჩში დამთავრდება იმ შენობების რემონტი, სადაც მუშაობას დაიწყებენ საავადმყოფოები თვითეული 20 საწოლით. გუშინ მოლოდეჩნოში გაიხსნა 30 საწოლიანი პირველი სამშობიარო სახლი. მშრომელთ. ყველგან უფასოდ მკურნალობენ.

დიდი ოქტომბრის დღესასწაულისათვის სამომხმარებლო კოოპერაციის მთელი რიგი ახალი მაღაზიები დაიწყებენ მუშაობას.

პოეზი სერგეი ხმარა— მუშათა გვარდიის რაზმის ხელმძღვანელი

სლონიმი (დასავლეთი ბელორუსია), 13 ოქტომბერი (საკდესი). ქ. სლონიმის მუშათა გვარდიის საქალაქო რაზმის უფროსის მოადგილედ მუშაობს დასავლეთ ბელორუსიაში ფართოდ ცნობილი ახალგაზრდა ნიჭიერი პოეტი სერგეი ხმარა. იარაღით ხელში ის იცავს თავის ქალაქს, აწყობს ბრძოლას ოფიცერთა ბანდიტური ხროვის მიმალულ ნაშთებთან. სლონიმში წითელი არმიის ჩამოსვლამდე პოეტი მოთავსებული იყო კარტუზსკა - ბერეზის საკონცენტრაციო ბანაკში. მან პოლონეთის საპყრობილეებში, კაზემატებსა და ბანაკებში 6 წელი გაატარა.

თავის ნაწარმოებებში სერგეი ხმარა აშუქებდა პანების მიერ დაჩაგრულ დასავლეთ ბელორუსიის მხვნელ-მთესველთა მძიმე ხვედრს და გამოთქვამდა რწმენას, რომ მალე დადგებოდა ისეთი დრო, როდესაც გლეხები თავისუფალნი და ბედნიერნი იქნებოდნენ. პოეტის სიტყვები ახლა —ეს დრო უკვე დადგა.

აქტიურად ემზადებიან ოქტომბრის ზეიმისათვის

ვილეიკა (დასავლეთი ბელორუსია) 13 ოქტომბერი (საკდესი). ქალაქის მშრომელნი დიდი სიხარულით ემზადებიან იმისათვის, რომ აღნიშნონ დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXII წლისთავი. დღესასწაულისათვის ვილეიკაში გაიხსნება გიმნაზიის დამატებითი კლასები, რომლებშიაც ჩარიცხეს 150 ბავშვი. მემამულეთა ყოფილ კლუბში გაიხსნა კულტურის სახლი. აქ თვითმოქმედი სასულე ორკესტრი სწავლობს საბჭოთა სიმღერებსა და საბჭოთა კომპოზიტორების წაწარმოებთ სადღესასწაულო კონცერტებზე გამოსასვლელად.

სამუალსაუკუნოებრივი წამებანი

ხლოპჩი (დასავლეთი ბელორუსია), 11 ოქტომბერი (საკდესის სპეც. კორესპონდენტი). პოლონეთის ხელისუფლებამ ადგილობრივ გლეხს ილია შუტს ოთხი წლის პატიმრობა მიუსაჯა იმისათვის, რომ იგი ცდილობდა პროტესტი განეცხადებინა პანების მხრივ აბუჩად აგდების წინააღმდეგ. აი რას მოგვითხრობს იგი იმ საშინელებაზე, რომლის გადატანაც მას მოუხდა.

გამოძიების დროს ჯალათები ხელფეხში ბორკილებს უყრიდნენ, შემდეგ ფეხებს ჯაჭვით ხელებისკენ სჭიმავდნენ. კაცს არც ჯდომა შეეძლო და არც დგომა. ჟანდარმები ვარჯიშობდნენ წამებაში. ისინი კაცს თმებით მაღლა სწევდნენ, მსხვერპლი აუტანელ ტკივილს განიცდიდა, ცხვირში იოდნარევ წყალს უშხაპუნებდნენ.

მტარვალები წამების კიდევ ერთ ხერხს მიმართავდნენ: ისინი თავიანთ მსხვერპლს თითებს შუა ფანქრებს სჩრიდნენ და თითებს უკოუნჩავდნენ, რის გამოც კანი და სისხლძარღვი სქდებოდა, თითებს კარის ჭუჭრუტანაში ატანდნენ და უმტვრევდნენ. ასეთი წამება განიცადეს გლეხებმა ალექსანდრე ერაფიმჩიკმა, ანტონ კისელმა, ნიკოლოზ კისელმა, ალექსანდრე შუტმა და სხვებმა. ალექსანდრე შუტმა ვერ გადაიტანა წამება და მოკვდა.

ბარანოვიჩის საპყრობილეში, სადაც ილია შუტი მოათავსეს, დაპატიმრებულნი სამ-სამ თვეობით არ გაჰყავდათ ეზოში სასეირნოდ. ჩაფარი ლევანდოვსკი გლეხებს რეზრის ჯოხითა და თოფის კონდახით უმასპინძლდებოდა.

საშინელი იყო ცხოვრება პანების პოლონეთში, — ამბობს ილია შუტი, — რა კარგია, ამხანაგებო, რომ ყოველივე ეს უკვე წარსულია.

მ. ალესკოვსკი

საბჭოთა მწერლებისა და მხატვრების შეხვედრა ბელოსტოკის ინტელიგენციასთან

ბელოსტოკი, 13 ოქტომბერი (საკდესი). გუშინ საღამოს კინოთეატრ „პოლონეზში" მოხდა ბელორუსიის სს რესპუბლიკის მწერალთა, მხატვართა და მუსიკოსთა შეხვედრა ბელოსტოკის ინტელიგენციასთან. დაესწრო 800-ზე მეტი კაცი.

ბელორუსიის სს რესპუბლიკის საბჭოთა მწერლების კავშირის პრეზიდიუმის წევრმა ამხ. კლიმკოვიჩმა ილაპარაკა ბელორუსიის საბჭოთა ლიტერატურის წარმატებებზე. შეკრებილთ მიესალმნენ ორდენოსანი მხატვარი ამხ. ალტუფიევი, მწერალი ამხ. ბიადულია, პოეტი ამხ. აქსელროდი და სხვები.

ბელოსტოკის ინტელიგენცია განსაკუთრებით გულთბილად შეხვდა იანკა კუპალას და იაკუბ კოლასს,

ჯანმრთელობის დაცვის დაწესებულებათა პასპორტიზაცია

გ. ფიცხელაური

საქ. ჯანმრთელობის დაცვის სახალხო კომისრის მოვალ. აღმსრულებელი

ორდენოსან საქართველოს უდიდესი წარმატებები აქვს სახალხო ჯანმრთელობის დაცვის დარგში. სახალხო მეურნეობის ყველა დარგის ზრდასთან და მშრომელთა კეთილდღეობის განუწყვეტელ აღმავლობასთან ერთად გაიზარდა სახალხო ჯანმრთელობის დაცვისათვის გათვალისწინებული თანხები.

აგებულია ახალი საავადმყოფოები, ამბულატორიები, პოლიკლინიკები, დისპანსერები და სხვა სამკურნალო - პროფილაქტიკური დაწესებულებანი.

ისეთ რაორნებს, რომლებიც საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებამდე მოკლებული იყვნენ საექიმო დახმარებას, ახლა აქვთ სტაციონარების, ამბულატორიების, ლაბორატორიების, რენტგენის კაბინეტების და სხვ. ქსელი. სოფლად მოწყობილია საექიმო უბნები.

მხოლოდ ჯანსაღკომის სისტემაში მიმდინარე წლისათვის (საკურორტო დაწესებულებათა გამოკლებით) გვაქვს 248 საავადმყოფო მრავალი საწოლით, 698 სასოფლო საექიმო უბანი, 160-მდე პოლიკლინიკა, 661 საბავშვო ბაგა 20 ათასი საწოლით, ქალთა და ბავშვთა 151 კონსულტაცია, 55 ტუბერკულოზური და ვენერიული დისპანსერი, 300-მდე სამალარია, 40-მდე ფიზიო-თერაპიული დაწესებულება, 77 რენტგენის კაბინეტი, 400-ზე მეტი საფეხშლო-საბებიო პუნქტი და სხვ.

სახალხო ჯანმრთელობის დაცვისა და საგეგმო ორგანოებს დღემდის არ ჰქონდათ საკმაო ცნობები სამკურნალო - პროფილაქტიკურ დაწესებულებათა მატერიალურ - ტექნიკური და სანიტარული მდგომარეობის შესახებ. ეს გარემოება აფერხებდა ამ დაწესებულებებისათვის ოპერატიული ხელმძღვანელობის გაწევას.

ამ მდგომარეობის გამოსწორებისა და მუშაობის გარდაქმნის მიზნით ჯანსაღკომი შეუდგა სამკურნალო-პროფილაქტიკურ დაწესებულებათა პასპორტიზაციას.

ამასთან ერთად სწარმოებს სასოფლო საექიმო უბნების წინათ შეკმნული პასპორტების და ექიმთა პირადი ბარათების შედარება-შემოწმება იმისათვის, რომ აღვრიცხოთ ყველა ექიმი 1939 წლის პირველი ოქტომბრის მდგომარეობის მიხედვით.

პასპორტიზაციის ჩასატარებლად რაიონებში იგზავნებიან სპეციალურ-სამედიცინო ექსპედიციები, 77 რაიონი პირები, რომლებიც ადგილზე სამკურნალო პროფილაქტიკურ დაწესებულებებში დაახუსტებენ 1938 წლის გეგმის შესრულებასა და 1939 წლის გეგმის მონაცემებს.

პასპორტიზაციის საქმის ხელმძღვანელობისათვის მოწყობილია რესპუბლიკური კომისია. პასპორტიზაციის შედეგად მიღებული ცნობები ნათელ წარმოდგენას მოგვცემენ ავი თუ იმ სამკურნალო - პროფილაქტიკური დაწესებულების ტექნიკური შეიარაღებისა და კულტურის შესახებ.

პასპორტიზაცია შესაძლებლობას მოგვცემს გამოვაერკვიოთ მოწყობილობის რაოდენობა, მოედანი, ექიმთა, საშუალო და უმცროსი სამედიცინო და ადმინისტრატიულ - სამეურნეო-ტექნიკური პერსონალის რაოდენობა. გამოვაერკვიოთ ექიმთა შემთავსებლობა.

პასპორტიზაციას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს ჯანმრთელობის დაცვის ქსელის შემდგომი გაფართოება-განვითარების, რეკონსტრუქციისა და შეფენებლობისათვის.

პასპორტიზაცია უკვე დაიწყო. ბრიგადირები უკვე გაემგზავრნენ მთელ რიგ რაიონებში. აუცილებელია პასპორტიზაციის ჩამატარებელ მუშაკებს ადგილებზე აღმოეჩინოთ სათანადო დახმარება.

საბჭოთა მეზღვაურები ესტონეთში

ტალინი, 13 ოქტომბერი (საკდესი). გუშინ საესკადრო ნაღმოსნების საბჭოთა რაზმის სარდლობა სადარბაზოდ იყო ესტონეთის საზღვაო ძალების სარდალთან, ტალინის გარნიზონის უფროსთან, შტაბის უფროსის პირველ თანაშემწესთან და ტალინის ქალაქის თავთან.

ოფიცერთა კლუბში საუზმე გაიმართა საბჭოთა საზღვაო მეთაურების პატივსაცემად. დღეს ნაღმოსანი „მინსკზე" გაიმართა საპასუხო საუზმე ესტონეთის საზღვაო ფლოტის ოფიცრებისათვის. საუზმეს სხვებთან ერთად დაესწრო ესტონეთის საზღვაო ფლოტის სარდალი და ესტონეთის საზღვაო ფლოტის შტაბის უფროსი.

საბჭოთა სამხედრო დელეგაცია რიგაში

რიგა, 13 ოქტომბერი (საკდესი). დღეს, დილის 8 საათსა და 45 წუთზე, ადგილობრივი დროით, ტალინიდან რიგაში სპეციალური მატარებლით ჩამოვიდა საბჭოთა სამხედრო დელეგაცია ფლოტის მე-2 რანგის ფლაგმანის ამხ. ისაკოვის მეთაურობით. სადგურში დელეგაციას შეხვდნენ სსრ კავშირის სრულუფლებიანი წარმომადგენლობის თანამშრომლები ლატვიაში სსრ კავშირის საჰმეთა რწმენებულის ამხანაგ ჩიჩაევის მეთაურობით და ლატვიის არმიის შტაბის წარმომადგენლები სამხედრო კომისიის თავმჯდომარის გენერალ ჰარტმანისის მეთაურობით.

რიგა, 13 ოქტომბერი (საკდესი). დღეს სსრ კავშირის სამხედრო დელეგაციის წევრებმა ფლოტის მე-2 რანგის ფლაგმანის ამხ. ისაკოვისა და 1-ლი რანგის კაპიტნის ალაფუზოვის მეთაურობით ინახულეს ლატვიის არმიის სარდალი გენერალი ბერკისი, ლატვიის არმიის გენერალური შტაბის უფროსი როზენშტეინი და ლატვიის სამხედრო-საზღვაო ფლოტის სარდალი ადმირალი სპადე.

ესტონეთის არმიის მთავარსარდლის ღაიდონერის გამოსვლა

ტალინი, 14 ოქტომბერი (საკდესი). 12 ოქტომბერს, საღამოს, ესტონეთის არმიის მთავარსარდალმა გენერალმა ლაიდონერმა რადიოთი წარმოსთქვა სიტყვა საბჭოთა კავშირ-ესტონეთის ურთიერთდახმარების პაქტის რეალიზაციის შესახებ.

— ჩვენი სახელმწიფოს და ხალხის ცხოვრებაში, — სთქვა მან,— სერიოზული ამბები მოხდა. ჩვენ ურთიერთდახმარების პაქტი დავდეთ ჩვენს დიდ აღმოსავლეთელ მეზობელთან — საბჭოთა კავშირთან. ამ პაქტის შინაარსი ყველასათვის ცნობილია. პაქტი უკვე ძალაში შევიდა. ტალინში მყისვე ჩამოვიდა საბჭოთა კავშირის სამხედრო კომისია, და ასეთი კომისია დაინიშნა ჩვენი მხრითაც. საბჭოთა კავშირსა და ესტონეთის შერეული სამხედრო კომისიის წინაშე დასახული იყო ამოცანა — სწრაფად გადაეჭრა პაქტის რეალიზაციასთან დაკავშირებული საკითხები, დაეწესებინა საბჭოთა კავშირის საზღვაო ძალთა ბაზების ადგილები და შეთანხმებულიყო ამ საზღვაო ბაზების დასაკავებად გათვალისწინებული გარნიზონების ადგილსამყოფელისა და განლაგების შესახებ.

ეს დიდი სამუშაო ახლა დამთავრებულია. ეგი ურთიერთ ნდობისა და გაგების ატმოსფეროში ტარდება. ამჟამად საბოლოოდ დაწესებულია საბჭოთა ჯარის განლაგების რაიონები.

საბჭოთა ჯარის შემოსვლა ჩვენს ტერიტორიაზე,—სთქვა ლაიდონერმა,—დანიშნულია 18 ოქტომბრისათვის.

მე დარწმუნებული ვარ, რომ ურთიერთობანი ჩვენს ადგილობრივ ხელისუფლებასა და საბჭოთა კავშირის სამხედრო ხელისუფლებას შორის, აგრეთვე ადგილობრივ მცხოვრებთა და წითელ არმიას შორის დამყარებული იქნება ურთიერთ ნდობაზე, როგორც ამას ადგილი ჰქონდა მოსკოვში ურთიერთდახმარების პაქტის დადების დროს და ტალინში შერეული კომისიის მუშაობის დროს.

ჩვენ ჩვენი სახელმწიფოს და ხალხის ბედი რამდენადმე დაეკავშირეთ ურთიერთდახმარების პაქტს, რომელიც დადებულია საბჭოთა კავშირთან და რომელმაც ამის გამო კვლავ ხაზგასმით აღნიშნა თავისი სამშვიდობო პოლიტიკის უცვლელობა და მისი განგრძობის სურვილი. ეს დიდი დადებითი ფაქტორია ჩვენი სახელმწიფოს და ჩვენი ხალხის მომავლისათვის.

ინგლისი ომის წინაღამდეგ მოძრაობა ინგლისში

ლონდონი, 14 ოქტომბერი (საკდესი). რენფრიუში ლეიბორისტულმა ორგანიზაციამ თავის რეზოლუციაში განაცხადა, ომი იმპერიალისტურ მიზნებს ისახავსო და მოითხოვდა, რათა ლეიბორისტთა ლიდერებმა „ბოლო მოუღონ თავიანთ უდარდელობას და შესწყვიტონ ჩემბერლენის მთავრობისათვის მხარდაჭერა". მოტლანდიაში „მშვიდობიანობის საბჭოს" ორგანიზაციის წევრთა კრებამ მიიღო რეზოლუცია, რომლითაც მოითხოვს დაუყოვნებლივ გადასდგან ნაბიჯები და მოიწვიონ კონფერენცია ზავის საკითხის განსახილველად. ლეიტონსტონსა და პოლმედეში რკინიგზის მოსამსახურე ქალთა კრებებზე მიღებულია რეზოლუციები, რომლებითაც კრებების მონაწილეები აცხადებენ, რომ ომი წარმოადგენს „იმპერიალისტურ ავანტიურას" და ლეიბორისტული პარტიისაგან მოითხოვენ შესწყვიტოს ინგლისის მთავრობისათვის მხარდაჭერა. რეზოლუციები დაეგზავნებოდ მოითხოვს სამშვიდობო კონფერენციის მოწვევას. ასეთივე მოთხოვნა წამოაყენეს თავიანთ რეზოლუციაში ელექტრიკოს მუშათა პროფკავშირის წევრებმა კემბიდენში.

პარლამენტის წევრმა ლეიბორისტმა ქალმა ვილკინსონმა, როდესაც იგი ფაბიანის საზოგადოების კრებაზე გამოვიდა ლონდონში, სთქვა, რომ მისი საფოსტო ყუთი სავსეა დედების წერილებით, რომლებიც ისინი ომის შწყვეტას მოითხოვენ.

ინგლისის სახაზო გემის ჩაძირვა

ლონდონი, 14 ოქტომბერი (საკდესი). საზღვაო სამინისტრომ ოფიციალურად გამოაცხადა, რომ როგორცა სჩანს, წყალქვეშა ნავმა ჩასძირა ინგლისის სახაზო გემი „როიალ ოკი". გადარჩენილთა სია უახლოეს დროში იქნება გამოქვეყნებული.

○

ინგლისის სახაზო გემი „როიალ ოკი" წყალში ჩაუშვეს 1914 წელს და იგი მწყობრში შევიდა 1916 წელს. შემდეგში მოხდა ამ გემის რეკონსტრუქცია. გემის წყალწყვეტა 29.150 ტონას უდრის. გემის მთავარ შეიარაღებას შეადგენდა: 15-დიუმიანი ყალიბის 8 ქვემეხი და 6 დიუმიანი ყალიბის 12 ქვემეხი. გემზე იყო კატაპულტი და ერთი თვითმფრინავი. სისწრაფე 23 კვანძს უდრის. ომიანობის დროს სახაზო გემის კომანდა 1149 კაცისაგან შედგებოდა. გემის აგება თითქმის 2,5 მილიონი გირვანქა სტერლინგი დაჯდა.

ინგლისის საზღვაო სამინისტრო ზღვაში წარმოებული ომის შესახებ

ლონდონი, 14 ოქტომბერი (საკდესი). საზღვაო სამინისტრო იუწყება, რომ 13 ოქტომბერს ინგლისის გემებმა ჩასძირეს გერმანიის სამი წყალქვეშა ნავი. ამ ნავების კომანდების რამდენმე წევრი წყლიდან ამოიყვანეს.

როგორც საზღვაო სამინისტრო აცხადებს, გერმანიის საინფორმაციო ბიურომ ახლა აღიარა, რომ 9 ოქტომბერს, როდესაც გერმანიის თვითმფრინავები თავს დაესხნენ ინგლისის ესკადრას ჩრდილოეთის ზღვაში. გერმანიის 4 თვითმფრინავი ზღვაში ჩავარდა, ხოლო 2 თვითმფრინავი იძულებული გახდა დანის ტერიტორიაზე დაშვებულიყო. მიუხედავად იმისა, რომ გერმანიის თვითმფრინავებმა ასზე მეტი ყუმბარა გადმოაყარეს, ინგლისის არცერთი გემი არ დაზიანებულა.

ჩინეთის ავიაციის თავდასხმა ხანკოუზე

ჩუნცინი, 14 ოქტომბერი (საკდესი). დღეს ჩინეთის თვითმფრინავების 3 ჯგუფმა ყუმბარები დაუშინა იაპონიის აეროდრომს და სამხედრო საწყობებს ხანკოუში. მოსპობილია იაპონიის ბევრი თვითმფრინავი, რომლებმაც ატრენა ვერ მოასწრეს. სამხედრო საწყობებში გაჩნდა ხანძარი, რაც სამ საათს გაგრძელდა.

ჩინეთის თვითმფრინავების შესახებ ედრად გაფრინდა იაპონიის 20 ავიაგამანადგურებელი. იჩანში გამართული საჰაერო ბრძოლის დროს ჩამოაგდეს იაპონიის სამი ავიაგამანადგურებელი.

მზადება ადგილობრივი საბჭოების არჩევნებისათვის

წინასაარჩევნო მუშაობა გაიშალა

მშრომელთა დეპუტატების ადგილობრივი საბჭოების არჩევნებისათვის მოსამზადებელი მუშაობა სტუდენტთა ქალაქის სამმართველოსა და ფაბრიკა-სამზარეულოსთან არსებულმა პირველადმა პარტიულმა ორგანიზაციამ დროულად დაიწყო. პარტიულ ორგანიზაციაზე ორჯონიკიძის პარტრაიკომის მიერ მომაგრებულია ორჯონიკიძის რაიონის ერთიერთი ყოფილი საარჩევნო უბანი.

მომაგრებულ საარჩევნო უბანში სამუშაოდ გამოვყავით კომუნისტები, უპარტიო აქტივი და კომკავშირელები — 70 კაცი. ამათგან 30 აგიტატორია. ჩვენი საარჩევნო უბანი, წინასწარ შეეცადნენ, ზუსტად დაგაწესეთ საზღვრები, ჩავატარეთ მოსახლეთა გამოთვლა, დიასახლიებისათვის ჩამოგვაყალიბეთ არჩევნების დებულების შემსწავლელი 8 წრე — 1 სომხურ ენაზე, 3 რუსულზე და 4 ქართულზე. მათში გაერთიანებულია და სწავლობს 79 დიასახლისი. თვით სტუდენტთა ქალაქის მუშა-მოსამსახურეთა მიერ არჩევნების დებულების შესწავლისათვის ჩამოვაყალიბეთ 14 საგიტაციო უბანი, რომელშიაც სომხურ, რუსულ და ქართულ ენებზე სწავლობს 215 მუშა-მოსამსახურე.

საგიტაციო უბნებში გამოყოფილმა აგიტატორებმა გაიარეს 12-დღიანი მოსამზადებელი კურსები, ჩამოვაყალიბეთ აგიტკოლექტივი, რომლის შეკრებაც ხდება დეკადაში ერთხელ. აგიტკოლექტივს ხელმძღვანელობს მომზადებული ამხანაგი ვ. დვალიშვილი.

აგიტატორები თავიდანვე ენერგიულად შეუდგნენ მუშაობას. დღემდე მათ ჩატარებული აქვთ 7-8 მეცადინეობა. აგიტატორები დიასახლისებს და მუშა-მოსამსახურეებს ეხაუბრებიან აგრეთვე საერთაშორისო მდგომარეობის საკითხებზე, საკ. კ. პ. (ბ) XVIII ყრილობისა, საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მაისის პლენუმისა და სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს რიგგარეშე მე-4 სესიის გადაწყვეტილებებზე.

სოფ. გეგუთი (ქუთაისის რაიონი). კომკავშირელი აგიტატორი ზ. ჭეიშვილი კოლმეურნე სტახანოველს პ. ბოდოკიას უხსნის მშრომელთა დეპუტატების ადგილობრივი საბჭოების არჩევნების დებულებას.

ფოტო ნ. ლუცენკოსი (საქდესის ფოტოქრონიკა)

ნაკლოვანებანი უნდა გამოსწორდეს

გაზეთი „პრავდა" 27 სექტემბრის მეთაური წერილში, ეხებოდა რა მშრომელთა დეპუტატების ადგილობრივი საბჭოების არჩევნებისათვის მზადების ორგანიზაციულსა და ტექნიკურ მხარეს, სწერდა: „ზოგიერთ ადგილას საარჩევნო ოლქების საზღვრების დადგენას იწყებენ მოსახლეობის რაოდენობის წინასწარ გამოუთვლელად. გამოდიან მხოლოდ მოსახლეობის სრულიად - საკავშირო აღწერის მონაცემებიდან, ივიწყებენ იმას, რომ აღწერის შემდეგ განვლილი დროის მანძილზე შეიძლებოდა ცვლილებები მომხდარიყო მოსახლეობის რაოდენობაში". სამწუხაროდ, დამახინჯების ამ გზას ვერც თბილისის კიროვის რაისაბჭო ასცდა.

მართალია, აქ. ადრე დაიწყეს საბჭოების არჩევნებისათვის მზადება, მაგრამ დაიგვიწყეს მზადების ორგანიზაციული მხარე და ისიც, რაც მთავარი იყო: აქ საქალაქო და რაიონული საბჭოს არჩევნების ოლქების საზღვრები ისე დასაბეს, რომ მოსახლეობა წინასწარ არ აღურიცხავთ.

როცა უბნების რუკებს ადგენდნენ, ზოგან მთლიანად სახლიც კი გამორჩათ. მაგალითად, № 1 საარჩევნო უბნის რუკაზე სრულებით არ არის აღნიშნული მიასნიკოვის ქუჩის სახლი № 119.

იმის გამო, რომ უბნებისა და ოლქების რუკებს მოსახლეობის წინასწარი აღრიცხვის გარეშე აგენდნენ, მეოთხე ნადიკვრის ქუჩაზე ოლქის საზღვრების გარეშე დარჩა 120 მცხოვრები. ახლა ეს ნაკლი უკვე სწორდება.

აღრიცხულია წინა არჩევნების საარჩევნო უბნების და ოლქების ინვენტარი. გარდა ინვენტარისა, რაიონს მომავალი არჩევნებისათვის დასჭირდება 27 ურნა, 2.700 ცალი ლარტყა, 130 კილოგრამი ქაღალდი, 4.000 მეტრი წითელი მატერია, 300 მაგიდა, 600 სკამი და სხვ. მიღებულია ზომები, რომ ყველა ეს მასალა უახლოეს ხანში შეიძინონ.

რ. ფალავანდიშვილი

მაღალი საწარმოო აქტივობით ვხვდებით ადგილობრივი საბჭოების არჩევნებს

საქ. სსრ მშრომელთა დეპუტატების საოლქო (სამხრეთ-ოსეთის ავტონომიური ოლქისა), სარაიონო, საქალაქო, სასოფლო და სადაბო საბჭოების არჩევნების დებულების გამოქვეყნებისთანავე ლანჩხუთის რაიონში სერიოზული მუშაობა გაიშალა. აგიტატორები შეუდგნენ დებულების წაკითხვა - განმარტებას მშრომელთა ფართო მასებში.

მოსახლეობისათვის დებულების შესასწავლად რაიონში ამჟამად 356 აგიტატორი და 200-მდე წამკითხველ-მესაუბრე მუშაობს. მათთვის მოწყობილია სემინარები, რომლებზედაც აგიტატორები ღრმად ეცნობიან არა მარტო დებულებას, არამედ მასთან დაკავშირებულ სხვა საკითხებსაც. როგორიცაა — არჩევნები ჩვენში და კაპიტალისტურ ქვეყნებში, საერთაშორისო მდგომარეობა და სხვ. მაგრამ აღსანიშნავია ისიც, რომ ყველგან, ყველა კოლმეურნეობაში, ყველა საწარმოში საგიტაციო მუშაობა თავის სიმაღლეზე როდია დაყენებული. ამ მხრივ „თავი ისახელეს" ჯერეფუევთელმა ხელმძღვანელმა ამხანაგებმა. ისინი ჯერ კიდევ ბოლშევიკურად ვერ ხელმძღვანელობენ საგიტაციო მუშაობის გაშლას არჩევნების დებულების ღრმად შესასწავლად. ასევე ითქმის შუხუთსა და ნიგოითზე, სადაც სუსტად არის დაყენებული საგიტაციო მუშაობა.

მსურველთათვის რაიონში ამჟამად შექმნილია 218 დროებითი წრე, რომლებისთვისაც გამოყოფილია კვალიფიციური პროპაგანდისტები. მაგრამ აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ წრეების მუშაობა ბევრგან ჯერ კიდევ დამაკმაყოფილებელი არ არის.

მშრომელთა დეპუტატების ადგილობრივი საბჭოების არჩევნებისათვის მზადებასთან დაკავშირებით ფართოდ გაიშალა მშრომელი მასების ახალი საწარმოო აქტივობა. ლესის კოლმეურნეობამ (თამჯდომარე ამხ. ს. გოგიჩაიშვილი), აიღო რა ვალდებულება ჩაის მწვან

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გენიალური რუსი პოეტი მ. ი. ლერმონტოვი

მ. ი. ლერმონტოვი 1841 წ.

საბჭოთა ქვეყანა პატივს სცემს დიადი პოეტის ხსოვნას

სახლი, რომელშიც დაიბადა მ. ი. ლერმონტოვი, დღემდე დაცულია. იგი მდებარეობს მოსკოვში მოედანზე. წითელ კიშკართან. ლერმონტოვის ბინაში ამჟამად მოთავსებულია დიდი პოეტის სახელობის ბიბლიოთეკა. ნახევრად მრგვალ ოთახში, რომელშიც, როგორც ფიქრობენ, დაიბადა პოეტი, მოთავსებულია სამკითხველო დარბაზი. სახლზე მემორიალური დაფაა: „აქ დაიბადა მეხეილ იურის-ძე ლერმონტოვი“.

მოსკოველები მეტად ხალისიანად დადიან ლერმონტოვის ბიბლიოთეკაში. ბიბლიოთეკას აქვს განსაკუთრებული „ლერმონტოვის ოთახი“. მასში თავმოყრილია საბიბლიოთეკო ფონდში არსებული მთელი ლიტერატურა დიდ პოეტზე. კედლებზეა ფოტოასლები სხვადასხვა დოკუმენტებისა, რომლებიც ეკუთვნიან ლერმონტოვის ცხოვრებისა და შემოქმედების გზას. გამოკიდულია იმ ადგილების რუკა, სადაც პოეტი ყოფილა. გამოფენილია რამდენიმე ათეული წლის განმავლობაში გამოცემული ნაწარმოებნი ლერმონტოვისა.

„მოწოდება რევოლუციისაკენ“

როგორც ცნობილია, მეფის ხელისუფლების მხრივ ლერმონტოვს განსაკუთრებით მკაცრი დევნის მიზეზი იყო ლექსი „პოეტის სიკვდილი“, რომელიც დაწერილია პუშკინის მოკვლის გამო. ლერმონტოვის მტრებმა უსაფუძვლოდ როდი დაარქვეს პოეტის ამ მგზნებარე და მრისხანე სტიქონებს „მოწოდება რევოლუციისაკენ“.

„პოეტის სიკვდილი“ ლერმონტოვმა დასწერა ორ ჯერად. ბოლო სტრიქონები: „თქვენ კი, ზეიადო შთამომავლობავ“... დასწერა დამატებით, იმის შემდეგ, როცა ბოლომდე შეიგნო ხალხის სახელოვან შვილთან ა. ს. პუშკინთან მეფის ჯალათების საბრალო გასწორების მთელი სირცხვილი.

დასწერა რა ეს სტრიქონები, ლერმონტოვმა იზრუნა იმაზე, რომ ისინი რაც შეიძლება ფართოდ გავრცელებულიყვნენ. ამ მიზნით ლერმონტოვი სწერს წერილს ცნობილ დეკაბრისტს ა. ი. ტურგენევს, სდებს კონვერტში ახლად დაწერილ სტრიქონებს და აწერინებავს: „გთხოვთ განსაზღვრული მიზნით მოსახმარად“. ეს წერილი ახლა ინახება მოსკოვში სახელმწიფო ლიტერატურულ მუზეუმში.

ლერმონტოვი საქართველოში

„პოეტის სიკვდილზე“—ამ ლექსთა უპასუხა მ. ლერმონტოვმა პუშკინის მკვლელებს. ნიკოლოზ პირველმა მაშინვე მიაქცია ყურადღება ახალგაზრდა პოეტს, რომელიც სამართლიანად ჩასთვალა პუშკინის შემკვიდრედ და დეკაბრისტების მიმდევრად. 1837 წ. 27 თებერვალს მეფის ბრძანებით ლერმონტოვი განაწესეს ნიჟეგოროდის პოლკში, რომელიც იმ დროს კახეთში იდგა.

იმავე წლის მარტში მ. ლერმონტოვი სტავროპოლს ჩავიდა, სადაც კავკასიის ჯარების საოლქოს შტაბი იყო. იქიდან შავი ზღვის ნაპირებისაკენ გეემზავრა, მიიღო მონაწილეობა მთიულებთან შეტაკებებში და დაბრუნდა უკან. გზაზე დაცივდა. ავადმყოფობის გამო ერთბანს მინერალურ წყლებში ცხოვრობდა.

შემოდგომაზე, როცა თბილისს უნდა სწვეოდა ნიკოლოზ პირველი, მ. ლერმონტოვი ჩავიდა კახეთში, სოფ. ყარაღაჯში, სადაც ნიჟეგოროდის პოლკი იდგა. ამ პოლკში ბევრი ქართველი მსახურობდა (ვ. ბარათაშვილი, მაჩაბელი, იოსელიანი და სხვები); მსახურობდნენ აგრეთვე ცნობილი ლიტერატოლოგები, მაგალითად, დეკაბრისტი პოეტი ა. ოდოევსკი, რომელსაც მ. ლერმონტოვი ძალე დაუმეგობრდა.

1837 წლის ოქტომბერში ნიჟეგოროდის პოლკთან ერთად ობლისში ჩამოვიდა მ. ლერმონტოვი. იმ დროს მეფე სტუმრობდა თბილისში და მის პატივსაცემად მთელი რიგი ბალ-საღამოები გაიმართა. ამ საღამოებზე ლერმონტოვი გაეცნო თბილისის საზოგადოებას, ქართველ მოღვაწეებს. ლერმონტოვი სწერს: „მე თბილისში ვარ, პატრე გ.-სთან“. იქვეა მოხსენებული „სწავლული თათრები ალი და ალმეტი“. ალბათ მათგან გაიგონა ლერმონტოვმა თქმულება აშოღ-ყარიბზე, რომელიც შემდეგ პოემად გადამუშავა.

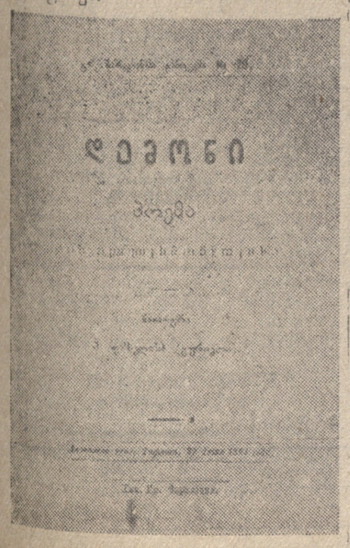

თბილისიდან მ. ლერმონტოვი გეეგზავნა ჩრდილოეთის საქართველოს ბუნებამდი. ეს გზა, რომლის დროს მ. ლერმონტოვი 14 წლისა იყო, წერა რომ დაიწყო. 1830 წელს ჭაბუკ პოეტამდე მიაღწია ცნობამ საფრანგეთში რევოლუციის შესახებ. იგი ამას გამოეხმაურა მისალმებით აჯანყებულებისადმი. მას მტკიცედ ახსოვს გადასახლებაში მყოფი, თავისუფლებისათვის მებრძოლი დეკაბრისტები და მიმართავს მათ მისალმებისა და გამხნევების სიტყვებით.

თავად-აზნაურულ, ბატონყმურ წრეში გაზრდილი ლერმონტოვი ბავშვობიდანვე ხედავდა ბატონების თვითნებობას და მათ მიერ ყმების ჩაგვრას, ბატონყმური მდგომარეობის საშინელებებს. მან ესენი გამოსახა თავის დრამაში „უცნაური კაცი“, რომელიც „ცარიელ ყოფდა ბატონყმობას. ეს დრამა წარმოადგენს გასული საუკუნის ოცდაათიანი წლების ერთერთ ყველაზე გაბედულ, ყველაზე მოწინავე ნაწარმოებს.

1832 წელს, როდესაც ქვეყანას გლეხთა აჯანყებების ტალღა მოედო, ლერმონტოვმა დაიწყო პუშაჩიკ რომანზე პუგაჩოვის მოძრაობის ისტორიიდან. ეს რომანი—„ვადიმი“ წერებოდა იმ დროს, როცა პუშკინის „პუგაჩოვის ისტორია“ და „კაპიტანის ქალიშვილი“ იწერებოდა. გლეხთა აჯანყების მწვავე თემის დამუშავებას ლერმონტოვი პუშკინისაგან სრულიად დამოუკიდებლად მიუდგა. ამ აჯანყებაზე იგი ამბობს: „ბატონის ყოველი ძველის-ძველი და ახალი გულქვაობა ჩასწერეს მისმა მონებმა შურისძიების წიგნში, და ლეგენდამ, რომლებმაც იცოდნენ პოეტისადმი მეფის დამოკიდებულება, გვერდი აუხვიეს კანონებს, რომლებიც სასტიკად სჯიდნენ დუელის მონაწილეებს, და შეუმსუბუქეს მკვლელს განაჩენი.

როგორც პუშკინი, ლერმონტოვიც ცარიზმის მსმენელი გახდა. ლექსი „პოეტის სიკვდილი“, რომელიც ნაკარნახევი იყო აღშფოთებისა და პროტესტის უშუალო გრძნობით, ამასთან ერთად ასახავდა ლერმონტოვის ამ დროისათვის უკვე ჩამოყალიბებულ პოლიტიკურ შეხედულებებს. ლექსი მოამზადა მთელმა მისმა წინა შემოქმედებამ. ლერმონტოვი 14 წლისა იყო, წერა რომ დაიწყო. 1830 წელს ჭაბუკ პოეტამდე მიაღწია ცნობამ საფრანგეთში რევოლუციის შესახებ. იგი ამას გამოეხმაურა მისალმებით აჯანყებულებისადმი. მას მტკიცედ ახსოვს გადასახლებაში მყოფი, თავისუფლებისათვის მებრძოლი დეკაბრისტები და მიმართავს მათ მისალმებისა და გამხნევების სიტყვებით.

ეს ლექსი დაწერა ბოროდინოს ბრძოლის ოცდახუთი წლისთავისათვის. და ეს წელზე მეტია იგი ცოცხლობს ხალხში, როგორც საყვარელი სიმღერა სამშობლოსათვის ომზე და მის გმირზე—ჯარისკაცთა მასაზე.

ადრინდელი წლების ლირიკა, რომელიც გვიხსნის ლერმონტოვის შინაგან სამყაროს, განსაცვიფრებელია სანეების სიუხვით, განცდათა სიღიდით, ფიქრთა სერიოზულობით. მ. გორკი სწერდა: „პესიმიზმი ლერმონტოვში—ქმედითი გრძნობაა, ამ პესიმიზმში ცხადად ეღერს ზიზღი თანამედროვეობისადმი და მისი უარყოფა, ბრძოლის წყურვილი, ნალვლელი და სასოწარკვეთილება, გამოწვეული მარტოობისა და უფლობის გრძნობისაგან. მისი პესიმიზმი მთლიანად მიმართულია მაღალი საზოგადოებისადმი“.

არ შეიძლება ლერმონტოვის პოეზიის აზრის უფრო ლრმად ახსნა. პირველივე ლიტერატურული ცდებიდან პოეტი გამოდის თავადაზნაურთა საზოგადოების მამხილებლად. ლრმა სევდა და მრისხანე მწუხარება შეერთდნენ ლერმონტოვის პოეზიაში, აელერდნენ ჰარმონიად, სიმღერად, რომელმაც რევოლუციონერებს ესმოდათ მოწოდება სამამაცისა და ბრძოლისაკენ.

ლერმონტოვი „ბოროდინოს“ ავტორია. ეს ლექსი დაწერა ბოროდინოს ბრძოლის ოცდახუთი წლისთავისათვის. და ეს წელზე მეტია იგი ცოცხლობს ხალხში, როგორც საყვარელი სიმღერა სამშობლოსათვის ომზე და მის გმირზე—ჯარისკაცთა მასაზე.

ადრინდელი წლების ლირიკა, რომელიც გვიხსნის ლერმონტოვის შინაგან სამყაროს, განსაცვიფრებელია სანეების სიუხვით, განცდათა სიღიდით, ფიქრთა სერიოზულობით. მ. გორკი სწერდა: „პესიმიზმი ლერმონტოვში—ქმედითი გრძნობაა, ამ პესიმიზმში ცხადად ეღერს ზიზღი თანამედროვეობისადმი და მისი უარყოფა, ბრძოლის წყურვილი, ნალვლელი და სასოწარკვეთილება, გამოწვეული მარტოობისა და უფლობის გრძნობისაგან. მისი პესიმიზმი მთლიანად მიმართულია მაღალი საზოგადოებისადმი“.

დაბადებიდან 125 წლისთავის შესრულების გამო

მ. ი. ლერმონტოვის ლექსები

ჰაეროვანი ხომალდი

როს იელვებენ ვარსკვლავნი ცისა,
ერთბაშად აშლილ იალქნებით —
ცისფერ ტალღებზე ოკეანისა,
ერთი ხომალდი ჰქრის გაჩქარებით.

არ იხრებიან დიდი ანძები,
ზედ არც ფლუგერთა მძაფრი ხმებია...
მდუმარედ, ღია სარკმელებიდან
თუჯის ქვემეხნი იმზირებიან.

ხომალდზე არ ჩანს მეზღვაურები,
არც კაპიტანის ისმის ბრძანება
მას ვერ აკრთობენ ვრიგალნი, კლდენი,
და წყალქვეშეთის იდუმალება.

ოკეანეში კუნძული არი,
კლდე უსიცოცხლო, ბნელი და შორი;
იმავ კუნძულზე საფლავი არი
და შიგ მარხია იმპერატორი.

არ დაუმარხავთ გმირის დიდებით,
მტერს დაუყრია ზედ ქვიშა ბლომად,
მერე დაუდევთ ლოდი ვეება,
რომ ვერ შეიძლოს მან წამოდგომა.

ყოველ წელს, მისი სიკვდილის წამში,
როს შუაღამის დარეკავს ხანი,
იმა კუნძულის მაღალ ნაპირთან
დგება ხომალდი ჰაეროვანი.

და სამარიდან იმპერატორი
ვოწზე მოსული ადგება წამსვე.
მოსავს სალაშქრო სერთუკი რუხი,
სამკუთხი ქუდი ახურავს თავზე.

ოდნავ, მკერდისკენ დახრია თავი,
გადაუჭვდია ხელები მძლავრი.
მივა, საჭესთან დაჯდება წყნარად
და მიიჩქარის სივრცეში მგზავრი.

მიეშურება ძვირფას საფრანგეთს,
იქ, სად დასტოვა ტახტი, სახელი,
იქ, სად დასტოვა თვისი მემკვიდრე
და საყვარელი გვარდია ძველი.

და ღამის ნისლში, მშობლიურ მიწას
ოდეს თვალს მოჰკრავს ფერნამ კრთალები,
ისევ სიცოცხლით ძგერს მისი გული
და უელავენ ცეცხლით თვალები.

ის ნაპირისკენ ფართო ნაბიჯით
მიდის ამაყი, და ხმა მჭუხარი
იწვევს, ეძახის თანამებრძოლებს,
მარშლებს ეძახის რისხვით, მუქარით.

მაგრამ... ეს, ძირავთ იმ გრენადერებს:
ველზე, სად ელბა ტალღებს მიდ ენის,
ცივი რუსეთის თეთრ უდაბნოში,
მხურვალ ქვიშაში პირამიდების.

არც მარშლებს ესმით მისი ძახილი,
ომში დაეცნენ გულგანგმირული;
ზოგიც განუდგა, მას, იმპერატორს...
გაუყიდიათ დაშნა გმირული.

და ბრაზმორევით ფეხს დაჰკრავს მიწას,
ომის და მოდის ნაპირზე მწყარალი...
ის წყნარ სივრცეებს გაჰყურებს ისევ
და ისევ გრგვინავს ხმადაუმცხრალი.

უხმობს ძვირფას შვილს, ცრუ საწუთროში
ვისაც ერთად-ერთ იმედათ ჰპოვებს;
ის შვილს ჰპირდება ქვეყნის ნახევარს,
მხოლოდ საფრანგეთს თვით დაიტოვებს.

მაგრამ აღსავსე ღონით და ნიჭით,
ადრე ჩამქრალა ის, მეფის სწორი,
და დიდხანს, დიდხანს, ყრუ მოლოდინში
დგას და გაჰყურებს იმპერატორი.

დგას, ოხრავს მძიმედ, რიჟრაჟით სანამ
არ შეწითლდება აღმოსავლეთი,
და მის თვალთაგან, ცივ ქვიშას ნამავს
გადმოღვარული ცრემლების წვეთი.

მერე, მკერდისკენ დახრილი თავი,
ჯადოსნურ გემზე, ვით მწუხარება
შევა, ჩაიჩეზს ხელს უომედოთ
და ისევ უკან მიეჩქარება.

თარგმნა დავით გაჩეჩილაძემ

რჩო პალესტინისა

მიამბე რტოო პალესტინისა
სად იზრდებოდი, სად იშლებოდი.
რომელ მიდამოს, რომელ მხარისა
შენი სიტურფით ეკლინებოდი?

თუ წმინდა წყალთან იორდანისა
აისის სხივი ნაზად გალხენდა,
ან შემოტევა ღამის ქარისა
ლიბანის მთებში რისხვით გარხევდა?

ეგების წყნარად ამბობდენ ლოცვებს,
ან ივალობეს სიმღერა ძველი,
მაშინ, როდესაც გიწმავდნენ ფოთლებს
სოლომის საწყალ შვილების ხელნი?

ან პალმა იგი თუ ცოცხლობს ახლაც,
და მგზავრს, მიმავალს ცხელ უდაბნოში,—
როს ის განიცდის სიცხეში დაღლას —
თუ ისევ იწვევს თავის ჩეროში?

ან ეგებ შენგან განშორებული
იგი შენსავით სჭკნებოდა ნელა
და ახლა მიწა ამტვერებული
მის ყვითელ ფოთლებს ეფრქვევა ველად?

მითხარი მაინც: მორწმენე ხელით
ვინ მოგიტანა ჩვენსა მხარეში?
მას ეგებ სევდა სტანჯავდა მწველი,
განთხევდა ცრემლებს სიმწუხარეში?

ან ღვთისა ლაშქრის — მომტანი მისი —
იყო მებრძოლი ნათელი შუბლით,
როგორც შენ, მუდამ ზეცისა ლირსი
წინაშე კაცთა, წინაშე უფლის?

საგანი ზრუნვის, იდუმალების,
დღეს ოქროს ხატთან მოღერილ ყელით
სდგეხარ შენ, რტოო ერუსალემის,
წმინდათა-წმინდის ერთგული მცველი.

მსუბუქი ბინდი, ლამპარის შუქი,
სიმბოლო წმინდა — ხატი და ჯვარი...
და ყველაფერში, რაც შენთან სუფევს
ნეტარება და მშვიდობა არი!

თარგმანი კოლაუ ნადირაძისა

★

ნაწყვეტი პოემიდან „დემონი“

ფერთა წარმტაცის გაცხოველებით
გადაშალა სხვა ბრწყინვალება:
წინ საქართველოს ტურფა ველები
დაფენილიყვნენ ფერად ხალებად.
აჰა, ქვეყანა სავსე შვებითა!
ყველა მაღლობზე ციხე რღგული;
დაქანებული, ქაფმორეული,
ფსკერ-მოოქვილი ჭრელი ქვებითა,
წკრიალა წმინდა ნიკადულები;
ვარდის ბუჩქები, და ბულბულები
ამღერებული მათშიგან ამოთ
თავის უენო მიჯნურთა გამო;
დიდი ბაღრების გაშლილი ჩრდილი;
მღვიმენი, სადაც მხურვალე დღითა
იმალებიან ირმები ფრთხილი;
ფოთოლთ შრიალი, ნიავი გრილი,
მიმოძახილი ათასგვარ ხმითა,
ირმოლვა, კისკასი, გუგუნი, გმენვა,
ათიათასი მცენარის ფშვნენვა;
შუადღე ცხელი და ვნებიანი,
სურნელოვანი ღამე ცვრიანი,
და ვარსკვლავები, მსგავსი თვალისა
დამატყვევებელ ქართველ ქალისა.
მაგრამ, გარეშე ცივი შურისა,
დეშინს, შეჩვეულს წყევას და გმობას,
არ აღუძრავდა რაიმე გრძნობას
მშვენიერება დანახულისა,—
მას ყველაფერი, რაც თვალს ხვდებოდა,
სძულდა ან კიდევ ეზიზღებოდა.

თარგმანი კონსტანტინე ბოჭორიძისა

პიატიგორსკი: მ. ი. ლერმონტოვის ობელისკი დუელის ადგილზე.

თანამედროვენი მ. ი. ლერმონტოვის შესახებ

ქვემოთ ჩვენ ვათავსებთ მ. ი. ლერმონტოვის თანამედროვე ქართველთა მოგონებებს დიდ პოეტზე.

პირველი ეკუთვნის გურულ გლეხს—ქრისტეფორე ხანიკიძეს, რომელიც ლერმონტოვის ბირადი მსახური იყო და რომელმაც უპატრონა დუელში ვერაგულად მოკლულ პოეტს.

მეორე—კონსტანტინე მამაცაშვილს, რომელიც 1840 წელს ხელმძღვანელობდა ექსპედიციას საჩაჩნოში შამილის წინააღმდეგ. კ. მამაცაშვილი სამთო ბატარეის უფროსი იყო. აქ, მომქმედ ჯარში ის გაეცნო ლერმონტოვს და დაიახლოვა იგი. გვიან კ. მამაცაშვილმა გამოაქვეყნა თავისი მოგონებანი პოეტზე.

პოეზი პირად ცხოვრებაში

მ. ი. ლერმონტოვი ძალიან მზიარული ხასიათისა იყო. ბევრი ლაპარაკი არ უყვარდა. ხანდახან მას ფიქრები შეიპყრობდა და მაშინ არ მოსწონდა, თუ ვინმე შეაწუხებდა, არ უყვარდა, თუ ამდროს ამხანაგები მოვიდოდნენ მასთან. მსახურებთან არაჩვეულებრივად კეთილი, ალერსიანი იყო და მათი შემწყნარებელი. მოხუცი კამერდინერი მშობელივით უყვარდა და ლმობიერად უგდებდა ყურს მის დარიგებას.

ლერმონტოვმა იცოდა ფლეიტაზე დაკვრა და ზოგჯერ თავს მით ირთობდა. კეთილი ხასიათისა იყო, მაგრამ ფიცხი, როცა სახლში იყო, ჩვეულებრივ დადიოდა ოთახში და გრძელ ჩიბუხს ეწეოდა.

სწერდა ღამით ან დილით ადრე, მაგრამ ზოგჯერ დღისითაც მიუჯდებოდა მაგიდას, ცოტას წაწერდა და წაიდოდა. სწერდა ყოველთვის კაბინეტში, მაგრამ ზოგჯერ აივანზეც. აივანზე ხანდახან საათობით იჯდა და უსმენდა ჩიტების გალობას.

ქრისტეფორე სანიკიძე

სამხედრო ხელოვნება მისი მოწოდება არ იყო

მე კარგად მახსოვს ლერმონტოვი. თითქოს ჩემს თვალწინ იდგეს ახლა, ხან წიოელი ბარეშემის ხალათში, ხან სურთუკში უეპოლეტებოდ, უკან გადაკეცილი საყელოთი და მხარზე გადაკიდებული ჩერქეზული ხმლით, როგორც ჩვეულებრივ ხატავენ მას. ის იყო საშუალო ტანის, შავგვრემანი ანუ ნამზეური სახით და თაფლისფერი თვალებით. მისი გუნება ძნელი გასაგები იყო, თავის ამხანაგებს წრეში, მასთან ეტიკეტიაში რომ იღებდნენ მონაწილეობას, ის ყოველთვის მხიარული იყო, უყვარდა ენამახვილობა, მაგრამ ეს მახვილობა გესლიან დაცინვად იქცეოდა ხოლმე და არაფრად ესიამოვნებოდა ობას, ვისკენაც იგი იყო მიმართული. როდესაც მარტო ან საყვარელ ადამიანებთან იყო, ფიქრებს მიეცემოდა და მაშინ მისი სახე ღებულობდა არაჩვეულებრივ გამომეტყველებას — სერიოზულს და ნაღვლიანს; მაგრამ თუ კი გვარდიელი გამოჩნდებოდა, ის უბრუნდებოდა მხიარულებას — თითქო ცდილობდა აღიჩინა პეტერბურგის მაღალი წრის ცხოვრების სიცალიერე...

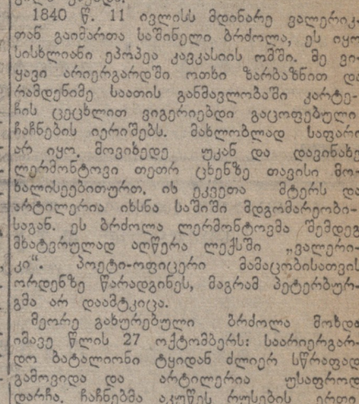

ასეთ წუთებში ძნელი იყო შეტყობა, თუ რა ხდებოდა მისი დიდი სულის საიდუმლო კუნჭულებში. მან მუსიკაც იცოდა და ხატვაც, მაგრამ ხატავდა მხოლოდ კარიკატურებს; ძლიერ აინტერესებდა ჟანრული თამაშნი, რომელიც მას იტაცებდა. ის ეძებდა ძლიერ მოთამაშეებს, ხშირად აწყობდა შეჯიბრებას და იმეორებდა თუ მოუგებდა ვინმე.

როგორც შესანიშნავი პოეტი, ლერმონტოვი კარგახანია ლირსეულადაა შეფასებული, მაგრამ, როგორც ოფიცერი, ის დაუსრულებელი დავის საგნადაა გადაქცეული.

სამხედრო ასპარეზზე ლერმონტოვი ეირასოდეს ვერ გაიკეთებდა ბრწყინვალე კარიერას. იმისათვის მას აკლდა მოთმენება და თავდაჭერილობა, ის ტეტად ბიცი იყო. თავისი სიყოჩაღით ძველ კავკასიელ მოჯიქითელებსაც კი აკვირვებდა. მაგრამ ეს არ იყო მისი მოწოდება და, სამხედრო მუნდირს თუ ატარებდა, ეს იმიტომ, რომ მაშინ საუკეთესო გვაროვანი ახალგაზრდობა გვარდიაში მსახურობდა. ლაშქრობაში ის არ ემორჩილებოდა არავითარ რეჟიმს. და მისი რაზმი, როგორც ცეთილი ეპოპეა კავკასიის ომში. მე ვიყავი ირიერგარდში ოთხი ზარბაზნით და რამდენიმე საათის განმავლობაში კარტეჩის ცეცხლით ვიგერიებდი გაცოფებული ჩაჩნების იერიშებს. მახლობლად სფარი არ იყო, მოვიხედე უკან და დავინახე ლერმონტოვი თეთრ ცხენზე თავისი მოხალისეებითურთ, ის ეკვეთა მტერს და არტილერია იხსნა საშიში მდგომარეობისაგან. ეს ბრძოლა ლერმონტოვმა შემდეგ მხატვრულად აღწერა ლექსში „ვალერიკი“. პოეტი-ოფიცერი მამაცობისათვის ორდენზე წარადგინეს, მაგრამ პეტერბურგმა არ დაამტკიცა.

მეორე გახურებული ბრძოლა მოხდა იმავე წლის 27 ოქტომბერს: საარიერგარდო ბატალიონი ტყიდან ძლიერ სწრაფად გამოვიდა და არტილერია უსაფრთხოდ დარჩა. ჩაჩნებმა აკიცეს რუსების ერთი რაზმი და გამოექანენ ზარბაზნებისაკენ. თითქოს მიწიდან ამოძვრაო, საიდანღაც გაჩნდა ლერმონტოვი თვისი მოხალისეებითურთ და რა მშვენიერი შესახედავი იყო ამრეშემის წითელ ხალათში, გვერდზე გახსნილი საყელოთი! ხელი ხანჯლის ვადაზე მოეკიდა: ის და მისი მოხალისენი, როგორც ეიფხვები, უცდიდნენ იმ მომენტს, როცა მთიელები ახლოს მოვიდოდნენ. მაგრამ ეს არ მოხდა: კარტეჩმა მტერს უკან დაახევინა.

ასეთივე სურათი განმეორდა 4 ნოემბერს ალდინის ტყეში, სადაც ბრძოლამ 3½ საათს გასტანა. აქაც არტილერიის დამცველად ლერმონტოვი გამოჩნდა ეს იყო უკანასკნელი ნახვა პოეტისა. ექსპედიციის გათავების შემდეგ ის გაეშგზავრა. პეტერბურგს. შემდეგ წელს კი გამოუთქმელი მწუხარებით გავიგეთ მისი ტრაგიკულად დალუპვა პიატიგორსკში.

კონსტანტინე მამაცაშვილი

მ. იუნოვიჩი

დიდი რუსი პოეტი

1837 წლის 27 იანვარს დანტესთან დუელში სასიკვდილოთ დაიჭრა ა. ს. პუშკინი. დაღუპა უდიდესი პოეტი, ვინც მსოფლიო სახელი იყო რუსი ხალხის დიდების განსახიერება, დაღუპა მეფის სასახლის კაცთა მიერ დევნილი. 28 იანვარს „ამ სამწუხარო ამბავმა ლერმონტოვამდე მიაღწია. იგი შეძრწუნდა. მისი სულიდან გადმოინთხა მრისხანე სტრიქონები. ლექსი „პოეტის სიკვდილი“ მან დასწერა იმავე დღეს, რა დღესაც მიღებული იქნა ცნობა პუშკინის სასიკვდილოდ დაჭრის შესახებ.

ლერმონტოვი აღსდგა პუშკინის დასაცავად; მან მკვლელებს უწოდა:

თქვენ, ბრბოდ რომ შემოხვეულხართ
მეფის ტახტის ირგვლივ,
ჯალათებო! გენიისა და დიდება იგი
მოჰკალით და შეაფარეთ კანონის
ჩრდილს თავი“.

მრისხანებითა და მწუხარებით აღსავსე ლექსი იყო ულმობელი, აშკარა საბრალდებო სიტყვა.

„პოეტის სიკვდილის“ შექმნის მომენტიდან ლერმონტოვის სახელი ცნობილად და ძვირფასი გახდა რუსეთის მთელი მოწინავე საზოგადოებისათვის. მაგრამ ამავე მომენტიდან მეფის სიძულვილი სდევნის პოეტს. იგი პუშკინსავით დევნილი გახდა.

პირველი ვადასახლებიდან ლერმონტოვი დაბრუნდა 1837 წლის დამლეგს, მაგრამ უკვე 1840 წელს იგი ხელმეორედ დაპატიმრეს და კვლავ არმიაში გაგზავნეს. ამ წესით გაგზავნილნი ჩვეულებრივად ფრონტზე ილუპებოდნენ.

მაგრამ ლერმონტოვი მოკვდა არა მთიელთა ტყვიით, იმ მთიელთა, ვის გმირულ ბრძოლას თავისუფლებისათვის იგი უშფერდა, არამედ უბადრუკი ოფიცრის, დაქირავებული მკვლელის—მარტინოვის ხელით.

ყველა საუფძველი არსებობს ვიფიქროთ, რომ როგორც პუშკინის, ისე ეს დუელიც წინასწარი გახეხილი ყო მოწყობილი ლერმონტოვის მოკვლის მიზნით. მას ჯაშუშები ჰყავდა მიყენებული. არქივში დაცული სასამართლოს საქმე მკვლელის მარტინოვისა გვიჩვენებს, რომ ნიკოლოზ I პირადად ადევნებდა თვალს სასამართლოს წარმოებას, რომ მოხეტიალეებმა, რომლებმაც იცოდნენ პოეტისადმი მეფის დამოკიდებულება, გვერდი აუხვიეს კანონებს, რომლებიც სასტიკად სჯიდნენ დუელის მონაწილეებს, და შეუმსუბუქეს მკვლელს განაჩენი.

როგორც პუშკინი, ლერმონტოვიც ცარიზმის მსხვერპლი გახდა. ლექსი „პოეტის სიკვდილი“, რომელიც ნაკარნახევი იყო აღშფოთებისა და პროტესტის უშუალო გრძნობით, ამასთან ერთად ასახავდა ლერმონტოვის ამ დროისათვის უკვე ჩამოყალიბებულ პოლიტიკურ შეხედულებებს. ლექსი მოამზადა მთელმა მისმა წინა შემოქმედებამ. ლერმონტოვი 14 წლისა იყო, წერა რომ დაიწყო. 1830 წელს ჭაბუკ პოეტამდე მიაღწია ცნობამ საფრანგეთში რევოლუციის შესახებ. იგი ამას გამოეხმაურა მისალმებით აჯანყებულებისადმი. მას მტკიცედ ახსოვს გადასახლებაში მყოფი, თავისუფლებისათვის მებრძოლი დეკაბრისტები და მიმართავს მათ მისალმებისა და გამხნევების სიტყვებით.

ეს ლექსი „ბოროდინოს“ ავტორია. ეს ლექსი დაწერა ბოროდინოს ბრძოლის ოცდახუთი წლისთავისათვის. და ეს წელზე მეტია იგი ცოცხლობს ხალხში, როგორც საყვარელი სიმღერა სამშობლოსათვის ომზე და მის გმირზე—ჯარისკაცთა მასაზე.

ადრინდელი წლების ლირიკა, რომელიც გვიხსნის ლერმონტოვის შინაგან სამყაროს, განსაცვიფრებელია სანეების სიუხვით, განცდათა სიღიდით, ფიქრთა სერიოზულობით. მ. გორკი სწერდა: „პესიმიზმი ლერმონტოვში—ქმედითი გრძნობაა, ამ პესიმიზმში ცხადად ეღერს ზიზღი თანამედროვეობისადმი და მისი უარყოფა, ბრძოლის წყურვილი, ნალვლელი და სასოწარკვეთილება, გამოწვეული მარტოობისა და უფლობის გრძნობისაგან. მისი პესიმიზმი მთლიანად მიმართულია მაღალი საზოგადოებისადმი“.

არ შეიძლება ლერმონტოვის პოეზიის აზრის უფრო ლრმად ახსნა. პირველივე ლიტერატურული ცდებიდან პოეტი გამოდის თავადაზნაურთა საზოგადოების მამხილებლად. ლრმა სევდა და მრისხანე მწუხარება შეერთდნენ ლერმონტოვის პოეზიაში, აელერდნენ ჰარმონიად, სიმღერად, რომელმაც რევოლუციონერებს ესმოდათ მოწოდება სამამაცისა და ბრძოლისაკენ.

ლერმონტოვი „ბოროდინოს“ ავტორია. ეს ლექსი დაწერა ბოროდინოს ბრძოლის ოცდახუთი წლისთავისათვის. და ეს წელზე მეტია იგი ცოცხლობს ხალხში, როგორც საყვარელი სიმღერა სამშობლოსათვის ომზე და მის გმირზე—ჯარისკაცთა მასაზე.

ადრინდელი წლების ლირიკა, რომელიც გვიხსნის ლერმონტოვის შინაგან სამყაროს, განსაცვიფრებელია სანეების სიუხვით, განცდათა სიღიდით, ფიქრთა სერიოზულობით. მ. გორკი სწერდა: „პესიმიზმი ლერმონტოვში—ქმედითი გრძნობაა, ამ პესიმიზმში ცხადად ეღერს ზიზღი თანამედროვეობისადმი და მისი უარყოფა, ბრძოლის წყურვილი, ნალვლელი და სასოწარკვეთილება, გამოწვეული მარტოობისა და უფლობის გრძნობისაგან. მისი პესიმიზმი მთლიანად მიმართულია მაღალი საზოგადოებისადმი“.

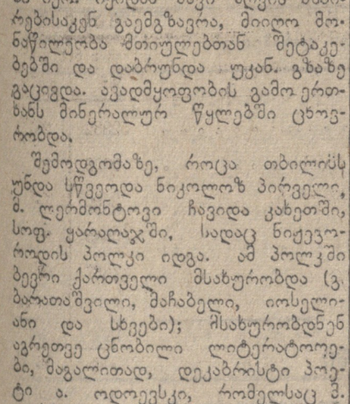

გერმანიის პრესის გამოხმაურება ჩემბერლენის სიტყვაზე

ბერლინი, 13 ოქტომბერი (საკ-დესი). ყველა გაზეთი დიდ ყურადღებას აქცევს ჩემბერლენის გუშინდელ სიტყვას. გაზეთები შემდეგი ანშლაგებით გამოვიდნენ: „ჩემბერლენს ომი სურს“, „ჩემბერლენი უარჰყოფს გერმანიის სამშვიდობო წინადადებებს“, „ჩემბერლენს ზავი არ სურს“.

„დოიჩე ალგეიმაინე ცაიტუნგი“ მოწინავე სტატიაში სწერს, რომ ჩემბერლენმა თავის სიტყვაში გაიმეორა ჩვეულებრივი თავდასხმები გერმანიაზე და ცდილობდა გერმანიისათვის გადაებრალებინა პასუხისმგებლობა ომის განგრძობისათვის. ინგლისის პრემიერ-მინისტრის სიტყვის შემდეგ, ხაზგასმით აღნიშნავს გაზეთი, აბსოლუტურად ნათელია, რომ ინგლისის მთავრობას არ სურს წავიდეს მშვიდობიანი გზით, რომელიც ნაჩვენები იყო ჰიტლერის მიერ და რომ მას უარი არ უთქვამს თავის მიზანზე მოსპოს გერმანია. ჩემბერლენმა განაცხადა, რომ მას თითქოს სურს „მტკიცე მშვიდობიანობა“. მაგრამ საუკუნეთა განმავლობაში ომი ყოველთვის იყო უშუალო შედეგი ინგლისის ტრადიციული პოლიტიკისა, რომელიც ცდილობდა კონტინენტი ერთი ომის შემდეგ მეორე ომში ჩაეთრია. ეს არის შედეგი ინგლისის დოქტრინისა დაამარცხოს კონტინენტის ყოველი სახელმწიფო, რომელიც კი ძლიერდება. ჩემბერლენის სიტყვა, აღნიშნავს გაზეთი, ადასტურებს, რომ ეს დოქტრინა ახლაც არსებობს ინგლისში. ინგლისს სურს წინააღმდეგობა გაუწიოს ახალ წესრიგს კონტინენტზე. ამნაირად, ამთავრებს გაზეთი, ინგლისისა და საფრანგეთის ხალხები ჩათრეული იქნებიან უაღრესად უაზრო და უაღრესად უბედურ ომში.

ღასავლეთის ფრონტზე

ბრიუსელი, 13 ოქტომბერი (საკდესი). გაზეთი „ტანი“ სამხედრო ოპერაციების 12 ოქტომბრის მიმოხილვაში სწერს: „საარის ფრონტზე მტრის აქტივობა უკანასკნელ დღეებში არ შემცირებულა. ეს აქტივობა კვლავინდებურად მოღავნდება პატრულების გაცხოველებულ მოქმედებაში და იმ იერიშებში, რომლებსაც ანხორციელებენ კარგად შეჭურვილი სამხედრო ნაწილები რიცხვით ერთ ასეულამდე და აგრეთვე საჰაერო დაზვერვაში ჩვენს ხაზებზე. არავითარი იერიში ამ ოპერაციებს არ მოჰყოლია. გერმანელები გულდასმით ეძებენ შესაძლებლობას, რომ მიიღონ ცნობები საფრანგეთის ჯარის შესახებ.

ის ამბები, რომელსაც ადგილი ჰქონდა ომის გამოცხადების მომენტიდან, სრულიად არ შეეფერება იმ აზრს, რასაც მშვიდობიანობის დროს გამოსთქვამდნენ. მოელოდნენ, რომ მობილიზაციისა და ჯარების თავმოყრის პერიოდში მოხდებოდა ძლიერი საჰაერო ბრძოლები, რომ მტრის ესკადრილიები შეეცდებოდნენ ყუმბარები დაეშინათ საფრანგეთის ყველაზე უფრო გრძნობიარე ობიექტებისათვის განსაკუთრებით პარიზისათვის, და აგრეთვე სამხედრო მატარებლებისათვის, ტრანსპორტებისათვის, რკინიგზის კვანძებისათვის, სადგურებისათვის, სამრეწველო საწარმოებისათვის და სხვ. მაგრამ არაფერი ამის მსგავსი არ მომხდარა. რადგან ფრანგების წინააღმდეგ მტერს იერიში არ მიუტანია, ფრანგებმა დაიწყეს შეტევა და წინ წასწიეს თავიანთი მოწინავე ხაზები გერმანიის ტერიტორიაზე. საომარ მოქმედებაში მონაწილე ორივე მხარის ძალები აქამდე შედარებით უმნიშვნელო იყო.

ასეთმა მდგომარეობამ შესაძლებლობა მისცა საფრანგეთის არმიას კარგი პოზიციები დაეკავებინა ფრონტზე“.

სკანდინავიის გაზეთები საბჭოთა კავშირ-ლიტვის ხელშეკრულების შესახებ

სტოკჰოლმი, 13 ოქტომბერი (საკდესი). სკანდინავიის ყველა გაზეთი, მეტწილად სიტყვასიტყვით, ათავსებს საბჭოთა კავშირ-ლიტვის ხელშეკრულების ტექსტს. სათაურებში, უწინარეს ყოვლისა, ხაზგასმით არის აღნიშნული ლიტვისათვის ვილნოს გადაცემა, რაც გაზეთებს ისტორიული მნიშვნელობის საქმედ მიაჩნიათ. ყველა გაზეთი ათავსებს აგრეთვე ცნობებს იმის შესახებ, რომ ლიტვაში მეგობრობის დემონსტრაცია გაიმართა საბჭოთა კავშირ-ლიტვის ხელშეკრულების დადებასთან დაკავშირებით.

გაზეთ „დაგენს ნიუხეტერის“ კორესპონდენტი კაუნასიდან იუწყება, რომ ლიტვის დედაქალაქის მოსახლეობაში სასიხარულო განწყობილებაა. უცნობი ადამიანები ერთმანეთს ეხვევიან და ჰკოცნიან ქუჩებში. ბევრი სტირის ვილნოს დაბრუნებით გამოწვეული სიხარულით. გუშინ მთელი კაუნასი მონაწილეობას იღებდა დემონსტრაციაში. ქუჩები ფილაადრიანადვე ხალხით იყო გაჭედილი.

უდიდესი ინტერესი სსრ კავშირისადმი ლიტვაში

კაუნასი, 13 ოქტომბერი (საკდესი). ამ უკანასკნელ დღეებში ლიტვაში აღნიშნულია განსაკუთრებული ინტერესი საბჭოთა კავშირის ცხოვრებისადმი. ლიტვის გაზეთებმა „ლიეტუვოს ჟინიოსმა“ და „XX ამჟიუსმა“ მთელი რიგი სტატიები მოათავსეს საბჭოთა კავშირის შესახებ, კერძოდ მოსახლეობის, ქალაქების, მრეწველობის, სოფლის მეურნეობისა და ჯანმრთელობის დაცვის მდგომარეობის შესახებ.

ამ დღეებში კაუნასში წიგნის მაღაზიამ „მოკასმა“ გამოსცა პირველი ნომერი კრებულისა „წიგნის თარო“. კრებულში მოთავსებულია სტატიები ლერმონტოვის, ჩერნიშევსკის, სალტიკოვ-შჩედრინისა და კოლცოვის შესახებ.

კრებულში დაბეჭდილია აგრეთვე რუსი მწერლებისა და პოეტების მოთხრობები და ნაწარმოებები, კერძოდ ლერმონტოვის ლექსი „პოეტის სიკვდილზე“, რომელიც ჯადათარგმნილია ლიტვურ ენაზე ლიტვის მწერალთა კავშირის თავმჯდომარის ლიუდას გირას მიერ. მოთავსებულია დიდი სტატია სოხური ხალხური ეპოსის „დავით სასუნელის“ შესახებ.

კრებულში მოყვანილია სსრ კავშირში გამოცემული წიგნების დიდი სია.

მოლაპარაკება გერმანიის, ესტონეთისა და ლატვიის მთავრობებს შორის

ბერლინი, 11 ოქტომბერი (საკდესი). გერმანიის ყველა გაზეთში გამოქვეყნებულია ოფიციალური ცნობა, ერთი მხრით, გერმანიის მთავრობასა და, მეორე მხრით, ესტონეთისა და ლატვიის მთავრობებს შორის გამართულ მოლაპარაკებაზე ესტონეთიდან და ლატვიიდან გერმანიის ქვეშევრდომ მოქალაქეთა და გერმანული ეროვნების ლატვიის მოქალაქეთა გერმანიაში გადასახლების შესახებ.

ამასთან დაკავშირებით, გერმანიის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ოფიციოზი „დოიჩე დიპლომატიშ-პოლიტიშე კორესპონდენციი“ სწერს:

„გერმანიის მოლაპარაკება ლატვიასა და ესტონეთთან ამ ქვეყნებიდან გერმანელების ევაკუაციის შესახებ იმას მოწმობს, რომ გერმანიას განზრახული არა აქვს გაბულია სსრ კავშირსა და ბალტიისპირა სახელმწიფოებს შორის. ავრცელებენ უაზრო და ცილისმწამებლურ ვერსიას, თითქოს ეს ხელშეკრულებები იწვევენ ესტონეთისა და ლატვიის გასაბჭოებას, მიუხედავათ იმისა, რომ ამ ხელშეკრულებებში ცხადად და ხაზგასმით არის აღნიშნული ხელშეკრულების დამდებ მხარეთა შინაურ ცხოვრებაში ჩაურევლობა და სახელმწიფო, სოციალური და ეკონომიური წესწყობილების პატივისცემა. გერმანიის ოფიციოზის ზემოთ მოყვანილი განმარტება გვიჩვენებს, რომ გერმანელების გადასახლება გერმანიაში სწარმოებს მხოლოდდამხოლოდ გერმანიის მთავრობის ინიციატივით და გამოწვეულია გერმანიის სახელმწიფოს ზემო აღნიშნული მოსაზრებებით.

კონფლიქტი იაპონიის საგარეო საქმეთა სამინისტროში

ტოკიო, 13 ოქტომბერი (საკდესი). დაძაბული ვითარება იაპონიის საგარეო საქმეთა სამინისტროში რაც წარმოიშვა იმასთან დაკავშირებთან, რომ მრავალი მოხელე და დიპლომატი არ დაეთანხმა მთავრობის გადაწყვეტილებას ვაჭრობის სამინისტროს შექმნის შესახებ, უფროდაუფრო მწვავე ხასიათს იღებს. 11 ოქტომბერს იაპონიის საგარეო საქმეთა სამინისტროს 113 უმაღლესმა მოხელემ განცხადება შეიტანა გადადგომის შესახებ. საგარეო საქმეთა მინისტრმა სნიურამ არ მიიღო მოხელეთა გადადგომა. იმ მოხელეებს, რომელთაც უარი განაცხადეს მუშაობაზე, შეუერთდა ყველა საკონსულო ჩინეთში, რომელთა მოხელეებმაც შეიტანეს აგრეთვე განცხადება გადადგომის შესახებ. იაპონიის გაზეთების სიტყვით, 12 ოქტომბერს საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილემ ტანიმ პასუხისმგებლობა მიიღო თავისთავზე საგარეო საქმეთა სამინისტროში შექმნილი მდგომარეობისათვის და გადადგა.

12 ოქტომბერს მთავრობა, უხუცესი დიპლომატების მეშვეობით, რომლებიც ამჟამად სამსახურში არიმყოფებიან, (ელილობდა ზეგავლენა მოეხდინა ურჩ მოხელეებზე. ამ მიზნით მოწვეული იყო თათბირი, ჯიმშელზედაც მთავრობის წარმომადგენელმა—საკანონმდებლო ბიუროს თავმჯდომარემ კარაძავამ სთხოვა უხუცეს დიპლომატებს დაეჯერებინათ საგარეო საქმეთა სამინისტროს მოხელეები, რათა მათ შეეწყვეტნათ წინააღმდეგობა მთავრობის ღონისძიებათა მიმართ. მაგრამ, როგორც ამის შესახებ გაზეთ „კოკუმინი“ სწერს, უხუცესი დიპლომატიები ურჩ მოხელეებს მიემხრნენ. ამის შემდეგ პრემიერ-მინისტრი აბე მთელი ღამის განმავლობაში ეთათბირებოდა კაბინეტის წევრებს. ამ თათბირზე, როგორც გაზეთი „კოკუმინი“ აღნიშნავს, იხილავდნენ კაბინეტის გადაწყვეტილების შესაძლებელი შეცვლის გეგმას. დღეს, 13 ოქტომბერს, უნდა შესდგეს კაბინეტის სხდომა, რომელზედაც გაირჩევა საკითხი, თუ რამდენად შესაძლებელია წავიდეს კაბინეტი დათმობაზე საგარეო საქმეთა სამინისტროს მოხელეების მიმართ.

გაზეთი „ხოცი“ მოწინავე სტატიაში ეხება იმ ამბებს, რომლებიც საგარეო საქმეთა სამინისტროში ხდება და მოითხოვს გადადგეს არა მარტო საგარეო საქმეთა მინისტრი ნომურა, არამედ მთელი კაბინეტიც, რომელიც პასუხისმგებელია ამ „არნახული ამბებისათვის საგარეო საქმეთა სამინისტროში“.

○

შანხაი, 13 ოქტომბერი (საკდესი). იაპონიის გენერალური საკონსულოს მოსამსახურეთა შემადგენლობამ შანხაიში გენერალურ კონსულ მიურას მეთაურობით 11 ოქტომბერს, საღამოს, დეპეშა გაუგზავნა საგარეო საქმეთა მინისტრ ნომურას განცხადებით გადადგომის შესახებ იმ კონფლიქტთან დაკავშირებით, რომელიც ვაჭრობის სამინისტროს შექმნის საკითხში მოხდა.

ჟურნალისტებთან საუბარში მიურამ განაცხადა: „ჩემი მუშაობის განმავლობაში მე იმ დასკვნამდე მივედი, რომ დიპლომატიური აგენტები ვერ განაგრძობენ თავის ნორმალურ მუშაობას, თუ მთავრობაში უთანხმობა არსებობს და აგრეთვე, თუ მათ ორი უფროსი ერთის ნაცვლად ეყოლებათ, ე. ი. თუ უნდა დაემორჩილონ ისინი საგარეო საქმეთა სამინისტროს და ვაჭრობის სამინისტროს ბრძანებებს. ასეთ პირობებში, მე ვფიქრობ, რომ ამიერიდან ვერ შევძლებ საზღვარგარეთ ჩემზე დაკისრებული ფუნქციების შესრულებას“.

„დემონის“ უცნობი თარგმანი

მ. ლერმონტოვი მუდამ საყვარელი პოეტი იყო ქართველი ახალგაზრდობის წრეში. ბევრმა ზეპირად იცოდა მისი ლექსები. ლერმონტოვის პოეზიით გატაცებულთაგანი იყო მაკარი კონსტანტინეს-ძე კანდელაკი, „დემონის“ მთარგმნელი, რომელიც დღეს სრულიად უცნობია ლიტერატურული საზოგადოებრიობისათვის. მ. კანდელაკმა 1911 წელს სთარგმნა მთლიანად ლერმონტოვის „დემონი“. თარგმანი უნდა დაბეჭდილიყო, მაგრამ რაღაც მიზეზების გამო არ გამოქვეყნდა მაშინ.

მაკარი კანდელაკის თარგმანი „დემონისა“ განირჩევა დედანთან სიახლოვით და ყარგი ლიტერატურული ენით. ალაგ-ალაგ თარგმანი დიდი ექსპრესიით არის შესრულებული. ილუსტრაციისათვის მოვიყვანთ ერთერთი ადგილს. აი, მაგალითად, პოემის პირველი ნაწილის XV თავი:

...როდესაც მაღალ კავკასის მწვერვალთ
ღამის ზეწარი წაეხურება,
როცა ქვეყანას, მოჯადოებულს
გრძნეული სიტყვით, ჩაეძინება;
როდესაც კლდეზე მჭოლავი ქარი
წყნარად შეარხევს დამჭკნარ ბალახებს
და მასში ჩიტი ტაბლად მძინარი
ნინელში ხალისით შეინავარდებს;
როს კეკლუც ბალში, ვაზი რომ არის,
ცის ნამს დაიფრქვევს უხვი ბუნება,
და იმავ ცვარით ხარბად გამძღარი
ღამის ყვავილი გაიფურჩქნება;
როდესაც მთვარე ცაზედ ბრწყინავი,
ნელნელ მთებიდან ამოცურდება,
და მისი შუქი ვერცხლებრ მჭრთოლავი,
მალვით შენს სახეს დაეცქერდება —
მე მოვფრინდები შენთან, დავრჩები
ვიდრე რიფრაფი არ გაშლის ფრთებსა,
და აბრეშუმის ლამაზ წამწამებს
სიზმრებს დავახვევ, ოქროს სიზმრებსა...

მ. კანდელაკი დაიბადა ლანჩხუთში 1886 წლის 19 იანვარს. სწავლობდა ჯერ სოფელში, შემდეგ ოზურგეთში. 1901 წელს იგი შევიდა განჯის გიმნაზიაში, სადაც ჩაება ლიტერატურულ წრეში, სწერდა ლექსებსა და პატარა მოთხრობებს. ეს წრე ბოლოს გადაიქცა პოლიტიკურ წრედ, რომელიც გამომჟღავნებულ იქნა და ბევრი მოწაფე, მათ შორის მ. კანდელაკიც, გარიცხეს გიმნაზიიდან ისეთი მოწმობით, რომ სხვა გიმნაზიაში შესვლა აღარ შეეძლო.

ეს მოხდა 1903 წელს. მაკარი დაბრუნდა ლანჩხუთში და შეუდგა სოციალ-დემოკრატიულ პარტიაში მუშაობას.

1909 წელს მ. კანდელაკი გაემგზავრა ოდესაში. 1911 წელს იგი დაბრუნდა ლანჩხუთში. გარდაიცვალა მ. კანდელაკი 1918 წლის 19 ნოემბერს.

შ. ბუაჩიძე

„ქართული ხალხური ორნამენტი“

სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ფილიალის გამომცემლობამ გამოუშვა ვ. ბარდაველიძისა და გ. ჩიტაიას ნაშრომის—„ქართული ხალხური ორნამენტის“ პირველი ტომი, რომელშიაც აღწერილია ხევსურული ორნამენტი (ხეზე, ქსოვილსა და ლითონზე). წიგნში აღწერილია ხევსურული ორნამენტის დამზადების ტექნიკა, ხევსურეთში ჩაწერილი ორნამენტის ელემენტების მდიდარი ტერმინოლოგია. გარდა ამისა, წიგნში მოცემულია ხევსურული ორნამენტის მეცნიერული ანალიზი და გამორკვეულია ხევსურული ორნამენტის ცალკეული ელემენტების წარმოშობა. წიგნში მოყვანილია აგრეთვე მასალები კავკასიელ და ძველი წინაღმოსავლეთის ხალხთა ორნამენტების შესახებ. წიგნში დაბეჭდილი მასალებით მტკიცდება, რომ ხევსურულ ორნამენტში მოცემული ჯვრისა და ხელის ორნამენტი თავისი წარმოშობით ქრისტიანობაზე ადრინდელია. წიგნში გაკრიტიკებულია შეხედულება ჯვაროსნებიდან ხევსურების წარმოშობის შესახებ.

ტექსტში მოთავსებული სურათების გარდა, წიგნს ახლავს 34 ტაბულა. წიგნის ტექსტი დაბეჭდილია ქართულ, რუსულ და ფრანგულ ენებზე. გაფორმების მხრივ ეს წიგნი სსრკ მეცნიერებათა აკადემიის საქართველოს ფილიალის ერთერთი საუკეთესო გამოცემაა.

ეს წიგნი პირველი ტომია იმ სერიული გამოცემისა, რომელიც წამოიწყო აკად. ნ. მარის სახელობის ენის, ისტორიისა და მატერიალური კულტურის ინსტიტუტმა და რომელსაც „ქართული ხალხური ორნამენტი“ ეწოდება.

უკვე დამზადებულია ამ სერიის მეორე ტომი — „ჯანური (ლაზური) ორნამენტი“.

გამოკვლევა ბერძნული ენის წალკურ დიალექტზე

სტუდენტთა საუკეთესო მეცნიერულ ნაშრომზე გამოცხადებულ კონკურსთან დაკავშირებით თბილისის სტალინის სახელობის უნივერსიტეტის ფილოლოგიური ფაკულტეტის მე-5 კურსის სტუდენტმა ესტატე ლაზარევმა დასწერა და უნივერსიტეტის ენათმეცნიერების კათედრას წარუდგინა გამოკვლევა „ბერძნული ენის წალკური დიალექტი“.

ხსენებული გამოკვლევა ადასტურებს ბერძნული ენის წალკური დიალექტის ზმნებში სამპირიანობის არსებობის ფაქტს. ზმნის სამპირიანობა, როგორც ენობრივი მოვლენა, სავსებით უცნობია ძველი და ახალი სალიტერატურო ბერძნული ენისათვის. ისტორიულად იგი ბერძნული ენის არც წალკური დიალექტისათვის უნდა ყოფილიყო დამახასიათებელი. ამჟ. ლაზარევი თავის გამოკვლევაში ამტკიცებს, რომ ქართული ენის გავლენით ბერძნული ენის წალკურ დიალექტში გაჩნდა სამპირიანი ზმნები.

ამჟ. ე. ლაზარევის ეს გამოკვლევა სერიოზული მნიშვნელობისაა.

ვ. სარალიძე.

ახალი ამბები

○ **თბილისის საბჭოს პრეზიდიუმმა** დაავალა საცხოვრებელი სახლების მმართველებსა და კომენდანტებს თვალყური ადევნონ, რომ ეზოებში სისტემატურად ხდებოდეს გადაყრილი უტილნედლეულის (რეზინი, ლითონის ნატეხი, ხილის კურკები და სხვ.) შეგროვება. უტილნედლეულის შეგროვება დაევალებოდა აქვთ მეეზოვეებს, რომელთაც საამისოდ განსაკუთრებული სასყიდელი ეძლევათ.

○ **თბილავტოტრესტი,** რომელიც თბილისის საბჭოს სისტემაში შედიოდა, თანახმად საქ. სახკომსაბჭოს დადგენილებისა, თბილისის საბჭომ გადასცა საქ. საავტომობილო ტრანსპორტის სახ. კომისარიატს.

მხეჯვართა კავშირში

დღეს, 15 ოქტომბერს, საღამოს 5 საათზე, საქართველოს მხატვართა კავშირის გალერეაში (რუსთ. პროსპ. № 13) შესდგება ერმიტაჟის მოძრავი გამოფენის დირექტორის ამბ. ასავეიჩის მოხსენება: მეთვრამეტე საუკუნის იტალიური და ესპანური ფეიერნა.

დასწრება თავისუფალია.

სასამართლო

სპეციალური მამა-შვილი

ალექსი დიმიტრის-ძე ღარიბაშვილი თბილისის [illegible] შაობდა [illegible] იყო [illegible] ალექსი [illegible] ოლეგ [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ...